

სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების
რეგულირების გეგმა

ტექსტური და გრაფიკული ნაწილები

ამბროლაური

2019

პროექტის დამკვეთი

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი
განვითარების სამინისტრო

საპროექტო ორგანიზაცია

გის და დზ საკონსულტაციო
ცენტრი „გეოგრაფიკი“

დირექტორი
დამფუძნებელი

გ. გოცირიძე
მ. ხურციძე

პროექტის ხელმძღვანელი

გ. გოცირიძე

პროექტის კოორდინატორი

მ.ლომძე
ლ. ვარდოსანიძე
პ. ძიძიგური
ი. ჟვანია
მ. ადუაშვილი
თ. ბაკურაძე
მ. გვილავა
ი. სოხაძე
თ. ჯანელიძე
ც. გიორგაძე
ზ. დაუშვილი
ა. კარიჭაშვილი
ე. ბლიაძე
ნ. გოცირიძე
დ. ბოტკოველი
შ. ფხაკაძე
ი. თალაკვაძე
თ. პაპაჩაშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თ. გოდოლაძე
ზ. ჯავახიშვილი
ნ. ჯორჯიაშვილი

გარემოს ეროვნული სააგენტო

ი. ქინქლაძე
ი. მეგრელიძე

დამოუკიდებელი ექსპერტები

ლ. დე მარკო
ს. წარწარა
თ. ღვინერია
ქ. დარჩია
გ. ხაბურზანია
ი. თაბაგარი
ე. ბუხაიძე
ს. გოცირიძე
ლ. ჭოჭუა
ა. დიდებულიძე
მ. მახათაძე
მ. ელაშვილი
ვ. ვაშაყმაძე
გ. კელაპტრიშვილი
გ. მაზმიშვილი
ა. ტყეშელაშვილი
ნ. ერაგია
ე. გამყრელიძე

შ ი ნ ა ა რ ს ი

შესავალი.....	6
I. სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის აღწერა.....	8
II. სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის განმარტებითი ბარათი 11	
დასახლება განსახლების სისტემაში, მუნიციპალიტეტისა და ადგილობრივ დონეზე;.....	11
სოფელ ჭრებალოს საზღვრები.....	12
ბუნებრივ-კლიმატური პირობები.....	14
მიწათსარგებლობის სტრუქტურა, მახასიათებლები და ტენდენციები	17
ბუნებრივი საფრთხეები.....	18
ისტორიული მიმოხილვა.....	21
სოციალურ-ეკონომიკური ვითარება.....	23
კულტურული მემკვიდრეობა	25
ეკოლოგიური მდგომარეობა და ნარჩენების მართვა.....	25
საინჟინრო და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა.....	26
საზოგადოებრივი და სამრეწველო დანიშნულების ობიექტები.....	28
სოფელ ჭრებალოს არსებული განაშენიანების სივრცით-გეგმარებითი ანალიზი.....	29
III. სოფელ ჭრებალოს განვითარების სტრატეგია	31
სივრცით-გეგმარებითი განვითარების ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესაძლებლობებისა და საფრთხეების (SWOT) ანალიზი.....	31
სოფელ ჭრებალოს სტრატეგიული განვითარების ხედვა.....	34
სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება.....	35
სოფელ ჭრებალოს კონკრეტული ფუნქციური ზონირების აღწერა	36
სოფელ ჭრებალოს გეგმარებითი შეზღუდვები	37
IV. სოფელ ჭრებალოს განვითარების მოდელი და პრიორიტეტები, განვითარების რეკომენდაციები, წინადადებები (პრიორიტეტულობის იერარქიის მიხედვით)	39
V. განაშენიანების რეგულირების გეგმის განხორციელების ეტაპები და რიგითობა	40
VI. განაშენიანების რეგულირების გეგმის ეფექტიანობის შეფასება;	42
საპროექტო ორგანიზაციების რეკვიზიტები.....	43

ილუსტრაციების სარჩევი

ილ. 1. ხვანჭკარის მიკროზონა.....	11
ილ. 2. “ხვანჭკარა-ამბროლაურის განსახლების წამყვანი მრავალფუნქციური არეალი”	12
ილ. 3. სოფელ ჭრებალოს ისტორიული საზღვარი	13
ილ. 4. სოფელ ჭრებალოს საზღვარი (შეთავაზებული)	14
ილ. 5. სოფ. ჭრებალოს კლიმატის მონაცემები (ნალექების დინამიკა).....	15
ილ. 6. სოფ. ჭრებალოს კლიმატის მონაცემები (ტემპერატურა).....	15
ილ. 7. სოფ. ჭრებალოს ამინდის ისტორიული მონაცემები	16
ილ. 8. სოფელ ჭრებალოს ისტორიული ფოტო. 1927 წ.	22
ილ. 9. ადმინისტრაციული შენობა. ჭრებალოს თემის ტერიტორიული ორგანო	29
ილ. 10. სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირების სქემა.....	36

ცხრილების სარჩევი

ცხრილი 1. სოფელ ჭრებალოს მიწათდაფარულობა	17
ცხრილი 2. სოფელ ჭრებალოს მიწათსარგებლობა.....	17
ცხრილი 3. მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და ნაგებობები.....	19
ცხრილი 4. ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და კონსტრუქციები	20
ცხრილი 5. სოფელ ჭრებალოს მოსახლეობის რიცხოვნობა. (2002 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით)	23
ცხრილი 6. სოფელ ჭრებალოს მოსახლეობის რიცხოვნობა. (2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით)	23
ცხრილი 7. სოფელ ჭრებალოს სავარაუდო დემოგრაფიული ტევადობა	23
ცხრილი 8. გზების მახასიათებლები მნიშვნელობის მიხედვით	28
ცხრილი 9. ცხრილი სოფ. ჭრებალოს კონკრეტული ფუნქციური ზონები	37
ცხრილი 10. სოფელ ჭრებალოს განვითარების სამოქმედო გეგმა 2018-2022 წლებისათვის	40

შესავალი

2017 წელს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან დადებული სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ N241-2017 ხელშეკრულების საფუძველზე, გის და დზ საკონსულტაციო ცენტრ "გეოგრაფიკის" მიერ დამუშავდა „ამბროლაურის მუნიციპალიტეტისა და სოფლების - ნიკორწმინდა, ჭრებალოს, წესისა და შაორის ტურისტულ-სარეკრეაციო კომპლექსის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაცია“. ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაცია შედგება 4 ეტაპისაგან.

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმა და დასახლებათა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები დამუშავდა 3 ეტაპად:

- სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის გეგმარებითი დავალების შედგენისათვის წინასაპროექტო კვლევა და სტრატეგიული განვითარების ხედვა (კონცეფცია);
- სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის გეგმარებითი დავალება;
- სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმა და დასახლებათა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები.

დოკუმენტაციის შედგენის მიზანს წარმოადგენს, საქართველოში მოქმედი საკანონმდებლო-ნორმატიული აქტების მოთხოვნათა შესაბამისად, დასახლებათა განვითარების პრიორიტეტების, პროცესების, პირობებისა და პროცედურების მეშვეობით, სოფელ ჭრებალოს მდგრადი განვითარებისა და მოსახლეობისათვის ჯანსაღი, ღირსეული და უსაფრთხო ცხოვრებისა და მოქმედებისათვის გარემოს ჩამოყალიბების და მართვის სამართლებრივ-ნორმატიული და ფუნქციურ-გეგმარებითი წინაპირობების შექმნა.

ამ მიზნის მისაღწევად, დოკუმენტაცია წყვეტს შემდეგ ამოცანებს:

- სოფელ ჭრებალოს ადგილისა და როლის გამოვლენა მუნიციპალიტეტის განსახლების სისტემაში;
- დასახლების ტერიტორიის გამოყენების (მიწათსარგებლობის) და განაშენიანების ძირითადი პარამეტრების დადგენა;
- სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის და ასევე მისი შემადგენელი კომპონენტების: სატრანსპორტო, საინჟინრო, სოციალურ-კულტურული და სპორტული ინფრასტრუქტურის, სარეკრეაციო და სასოფლო-სამეურნეო ზონების და ა.შ. არსებული მდგომარეობა და სამომავლო განვითარება.

- კეთილმოწყობის, ბუნებრივი გარემოსა და უძრავი კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სივრცით-ტერიტორიული პირობების განსაზღვრა;
- სატრანსპორტო, საინჟინრო, სოციალურ-კულტურული და სპორტული ინფრასტრუქტურის, აგრეთვე, ეკონომიკური განვითარების სივრცით-გეგმარებითი ასპექტების უზრუნველყოფა;
- შიდა სასოფლო განსახლების ტერიტორიული საკითხების გადაწყვეტა;
- დოკუმენტაციის განხორციელების ტექნიკურ-ტექნოლოგიური და საორგანიზაციო-მეთოდური პირობების ჩამოყალიბება.

I. სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის აღწერა

ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმა დამუშავებულია ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2018 წლის 24 იანვრის N05 განკარგულებით დამტკიცებული გეგმარებითი დავალების მიხედვით და შედგება ტექსტური და გრაფიკული ნაწილებისგან, მათ შორის - ზონირების, საინჟინრო და თემატური კომპონენტებისგან. აღნიშნული მასალა წარმოდგენილია 3 ნაწილად:

ეს ნაწილები მოიცავს:

- **ალბომი 1:** სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმა - ტექსტური და გრაფიკული ნაწილები;
- **ალბომი 2:** სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები;
- **დოკუმენტაციის ელექტრონული ვერსია** ალბომ 1-ისა და 2-ის, აგრეთვე დანართების ელექტრონულ ფორმატში.

განაშენიანების რეგულირების გეგმის **ტექსტური ნაწილი** შედგება შემდეგი კომპონენტებისგან:

- **შესავალი**, სადაც მოცემულია სოფ. ჭრებალოს ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის დამუშავების ეტაპები, შედგენის მიზანი და ამოცანები.
- **გრგ-ს აღწერა**, სადაც აღწერილია დოკუმენტაციის მოთხოვნილი შემადგენლობა;
- **განმარტებითი ბარათი**, რომელიც მოიცავს შემდეგ თემებს:
 - დასახლება განსახლების სისტემაში, მუნიციპალიტეტისა და ადგილობრივ დონეზე;
 - სოფელ ჭრებალოს საზღვრები;
 - ბუნებრივ-კლიმატური პირობები (ჰავა, გეოგრაფია, გეოლოგია და სეისმიკა, ჰიდროლოგია, ბუნებრივი ფასეულობები);
 - მიწათსარგებლობის სტრუქტურა, მახასიათებლები და ტენდენციები;
 - ბუნებრივი საფრთხეები;
 - ისტორიული განვითარების მიმოხილვა;
 - სოციალურ-ეკონომიკური ვითარება;
 - კულტურული მემკვიდრეობა;
 - ეკოლოგიური მდგომარეობა და ნარჩენების მართვა;
 - საინჟინრო და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა;
 - საზოგადოებრივი და სამრეწველო დანიშნულების ობიექტები;

- სოფელ ჭრებალოს არსებული განაშენიანების სივრცით-გეგმარებითი ანალიზი.

აღნიშნულ თემატურ თავებში ასახულია როგორც არსებული მდგომარეობა, ისე საპროექტო გადაწყვეტები, რომლებსაც ერთვის შესაბამისი ილუსტრაციები; გაკეთებულია მითითებები სათანადო გრაფიკულ მასალაზე;

ტექსტურ მასალაში შემუშავებულია შემდეგი ნაწილები:

- სოფელ ჭრებალოს სივრცით-გეგმარებითი განვითარების ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესაძლებლობებისა და საფრთხეების ანალიზი (**მრავალფაქტორული ანალიზი ანუ SWOT-ანალიზი**),
 - სოფელ ჭრებალოს სტრატეგიული განვითარების ხედვა,
 - სოფელ ჭრებალოს **ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება**;
 - სოფელ ჭრებალოს საპროექტო **კონკრეტული ფუნქციური ზონირების აღწერა**;
 - სოფელ ჭრებალოს **გეგმარებითი შეზღუდვები**.
- სოფელ ჭრებალოს განვითარების მოდელი და პრიორიტეტები, განვითარების რეკომენდაციები, წინადადებები (პრიორიტეტულობის იერარქიის მიხედვით);
 - განაშენიანების რეგულირების გეგმის განხორციელების ეტაპები და რიგითობა, სადაც წარმოდგენილია წლების მიხედვით გაწერილი სამოქმედო გეგმის განხორციელების კონკრეტული ეტაპობრივი ქმედებები;
 - განაშენიანების რეგულირების გეგმის ეფექტიანობის შეფასება;
 - საპროექტო ორგანიზაციების რეკვიზიტები.

განაშენიანების რეგულირების გეგმის **გრაფიკული ნაწილი**, რომელიც მოიცავს ზონირების, საინჟინრო და თემატურ კომპონენტებს, წარმოდგენილია შესაბამისი მასშტაბების რუკებით: საპროექტო ტერიტორია საქართველოს, მუნიციპალიტეტის და თემის კონტექსტში; სოფლის საზღვრების რუკა, არსებული მდგომარეობის ამსახველი აეროსურათი, ტოპოგოდეზიური და მიწის კადასტრის მონაცემები; არსებული და საპროექტო სოციალური, კულტურული მემკვიდრეობის, სატრანსპორტო და საინჟინრო ინფრასტრუქტურის რუკები; გეგმარებითი შეზღუდვების, ტერიტორიულ-სტრუქტურული და კონკრეტული უფლებრივი ზონირების რუკები და მონაცემები; არსებული მდგომარეობის ამსახველი ვიზუალური მასალა - ფოტოფიქსაცია.

სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების **წესები** შედგება 4 თავისაგან და მოიცავს ზოგად დებულებებს, სოფლის სივრცით-ტერიტორიული განვითარების მართვა და დაგეგმვის პირობებს, სოფელ ჭრებალოს

ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების პირობებს და გარდამავალ დებულებებს.

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის პროექტის **ელექტრონულ დანართებში** წარმოდგენილია შემდეგი დარგობრივი ანგარიშები:

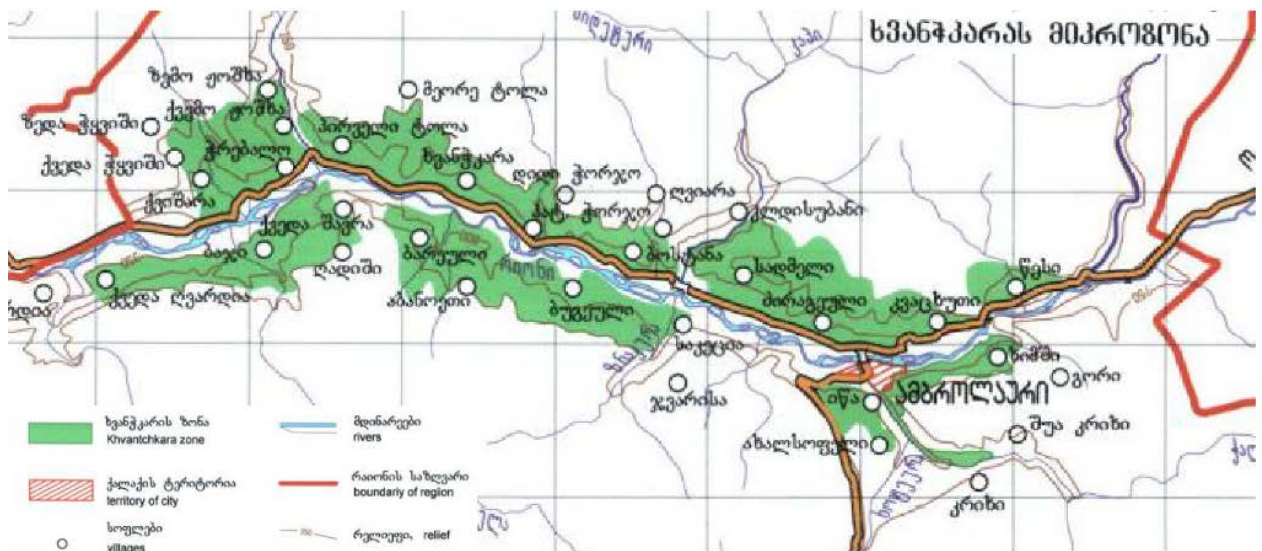
1. სოფ. ჭრებალოს „ტერიტორიის გეოდინამიკური საფრთხეები და საინჟინრო გეოლოგიური პირობები“, შესაბამისი რუკებით;
2. „სოფელ ჭრებალოს მიწის საკადასტრო მონაცემების კვლევა“ და შესაბამისი ცხრილები უძრავი ქონების მესაკუთრეთა შესახებ;

II. სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის განმარტებითი ბარათი

დასახლება განსახლების სისტემაში, მუნიციპალიტეტისა და ადგილობრივ დონეზე;

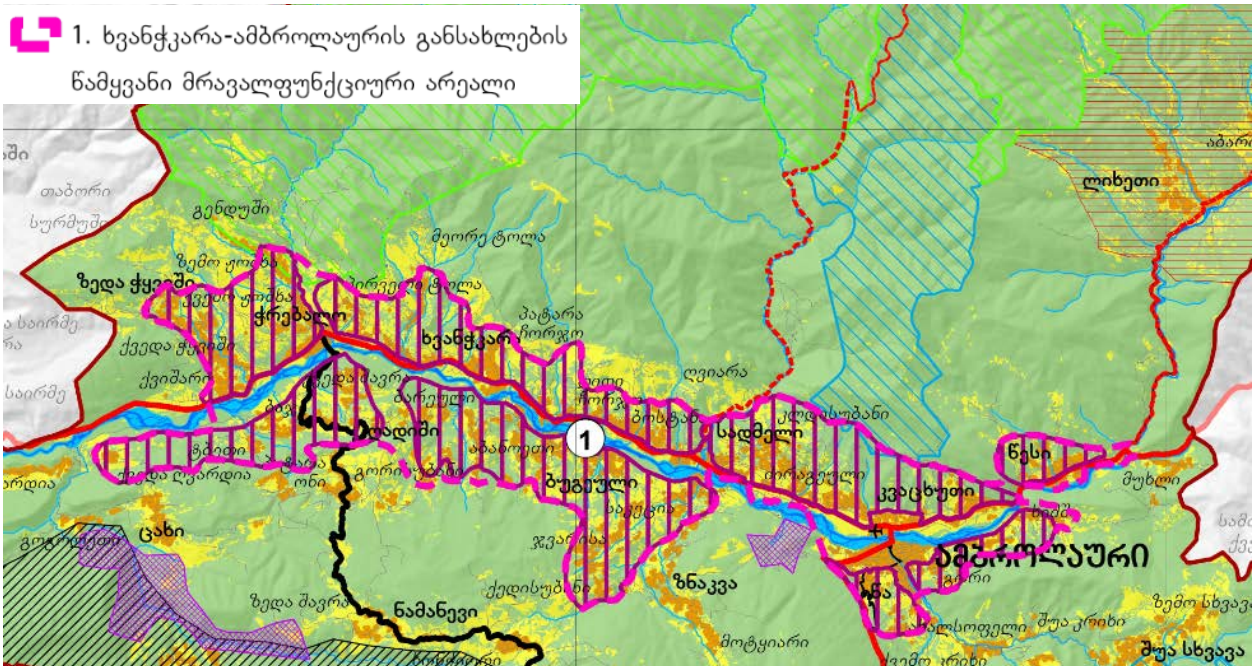
სოფელი ჭრებალო ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის ჭრებალოს ადმინისტრაციული ერთეულის (თემის) ცენტრია. თემში ასევე შედის სოფლები: გენდუში, ზემო ჟოშხა, ქვემო ჟოშხა (იხ. რუკა 5). სოფელი ჭრებალო ქ. ამბროლაურიდან 18 კილომეტრში მდებარეობს. სოფელს კვეთს შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ორი გზა: ქუთაისი – ალპანა – მამისონის უღელტეხილი (შ-16) და ჭრებალო – ნიკორწმინდა (შ-119), რაც უზრუნველყოფს კარგ სატრანსპორტო წვდომას (იხ. რუკა 2).

სოფ. ჭრებალო ღვინო „ხვანჭკარის“ წარმოების მიკროზონაში შედის. (იხ. ილ. 1) ის ამ ზონის დასავლეთის მხრიდან საწყისი სოფელია.

ილ. 1. ხვანჭკარის მიკროზონა

კარგი სატრანსპორტო წვდომა, ჩრდილოეთით რაჭა-ლეჩხუმის ეროვნული პარკის სიახლოვე, უნიკალური ბუნებრივი ლანდშაფტი და მდიდარი ღვინის ტრადიციები, სოფელს უქმნის ტურისტულ-სარეკრეაციო განვითარების წინაპირობას და ასევე, საოჯახო ფერმერული მეურნეობების განვითარების პოტენციალს. ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის დასახლებათა სტრუქტურაში სოფელი ჭრებალო შესაძლებელია მოვიაზროთ, როგორც არა მხოლოდ ჭრებალოს თემის, არამედ მუნიციპალიტეტის აღმოსავლეთ-დასავლეთით არსებული სივრცით-ტერიტორიული განვითარების გეგმარებით ღერძზე დასავლეთით მდებარე იერარქიულად უფრო განვითარებული დასახლება - ცენტრი. ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობის გეგმით სოფელი ჭრებალო მიეკუთვნება „ხვანჭკარა-ამბროლაურის განსახლების წამყვან მრავალფუნქციურ არეალს“ (იხ. ილ. 2).

ილ. 2. “ხვანჭყარა-ამბროლაურის განსახლების წამყვანი მრავალფუნქციური არეალი”

სოფელ ჭრებალოს საზღვრები

სოფელ ჭრებალოს ისტორიული საზღვარი XIX საუკუნეში დასახლების ჩამოყალიბების პერიოდში წარმოქმნილი განაშენიანების არეალია, რომლის საზღვრების დაზუსტება განხორციელდა ამბროლაურის მუნიციპალიტეტში საველე და ასევე კამერული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, სადაც გამოყენებულ იქნა საქართველოს სსრ სასოფლო სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტის „საქსახმიწპროექტის“ მიერ 1984 წელს შესრულებული „კონტურების კალკა საქართველოს სსრ ამბროლაურის რაიონის სოფ. ჭრებალოს კოლმეურნეობის მიწათსარგებლობისა“.

ამ ორი წყაროს შეჯერებით გამოვლინდა სოფელ ჭრებალოს ისტორიული საზღვარი (იხ. ილ. 3, რუკა 3). ამ საზღვრებში სოფლის ფართობი შეადგენს 73.6 ჰა-ს.

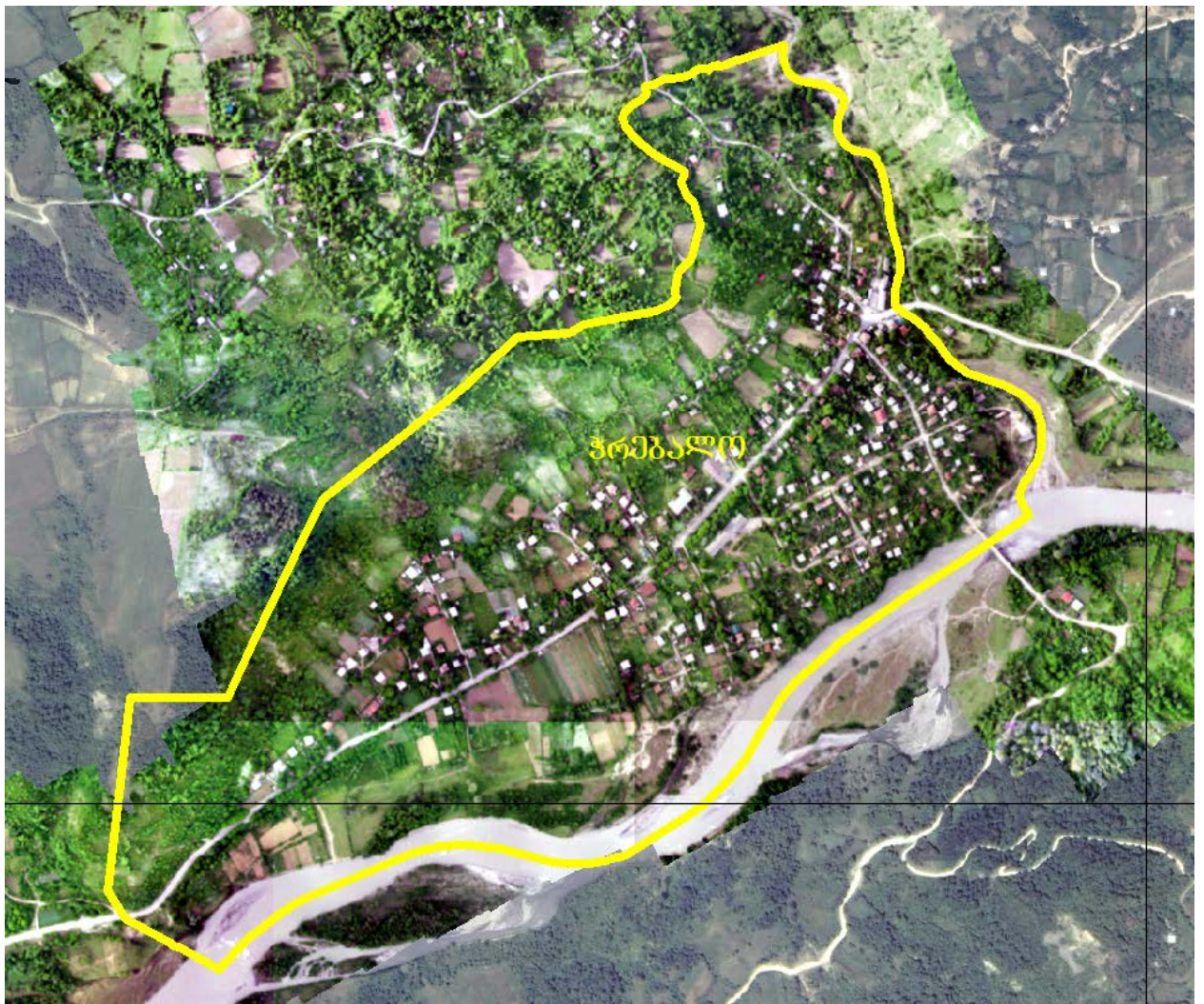

ილ. 3. სოფელ ჭრეხალოს ისტორიული საზღვარი

სოფ. ჭრეხალოს ისტორიულ საზღვარს ჩრდილოეთიდან ემიჯნება ჭრეხალოს თემის სოფელი ქვემო ჟოშხა; დასავლეთიდან - ჭყვიშის თემი; სამხრეთიდან - ლადიშის თემი; აღმოსავლეთიდან - ხვანჭკარის თემი; (იხ. რუკა 2 და რუკა 5)

მოგვიანებით დასახლება განვითარდა სამხრეთ-დასავლეთის მიმართულებით. ეს არეალი ჭყვიშის ადმინისტრაციულ ერთეულს ეკუთვნის, თუმცა ფაქტობრივად დასახლება ისტორიული ჭრეხალოს ორგანული გაგრძელებაა და ფაქტობრივად იმართება სოფელ ჭრეხალოს მიერ. ამბროლაურის მუნიციპალიტეტში ადგილობრივ თვითმმართველობასთან და საველე სამუშაოების საფუძველზე გამოვლინდა სოფელ ჭრეხალოს ფაქტობრივი საზღვარი, რომელიც მოცემულ დოკუმენტაციაში დაფიქსირდა, როგორც სოფელ ჭრეხალოს შემოთავაზებული საზღვარი. (იხ. ილ. 4 და რუკა 3) მისი ფართობი შეადგენს 108.3 ჰა-ს.

სოფლის შემოთავაზებული საზღვრის მიხედვით, ასევე დაკორექტირდა ჭრეხალოსა და ჭყვიშის ადმინისტრაციული ერთეულების (თემების) საზღვრები (იხ. რუკა 5). შემოთავაზებული საზღვრის დაკანონება საჭიროებს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ქმედებებს.

ილ. 4. სოფელ ჭრებალოს საზღვარი (შეთავაზებული)

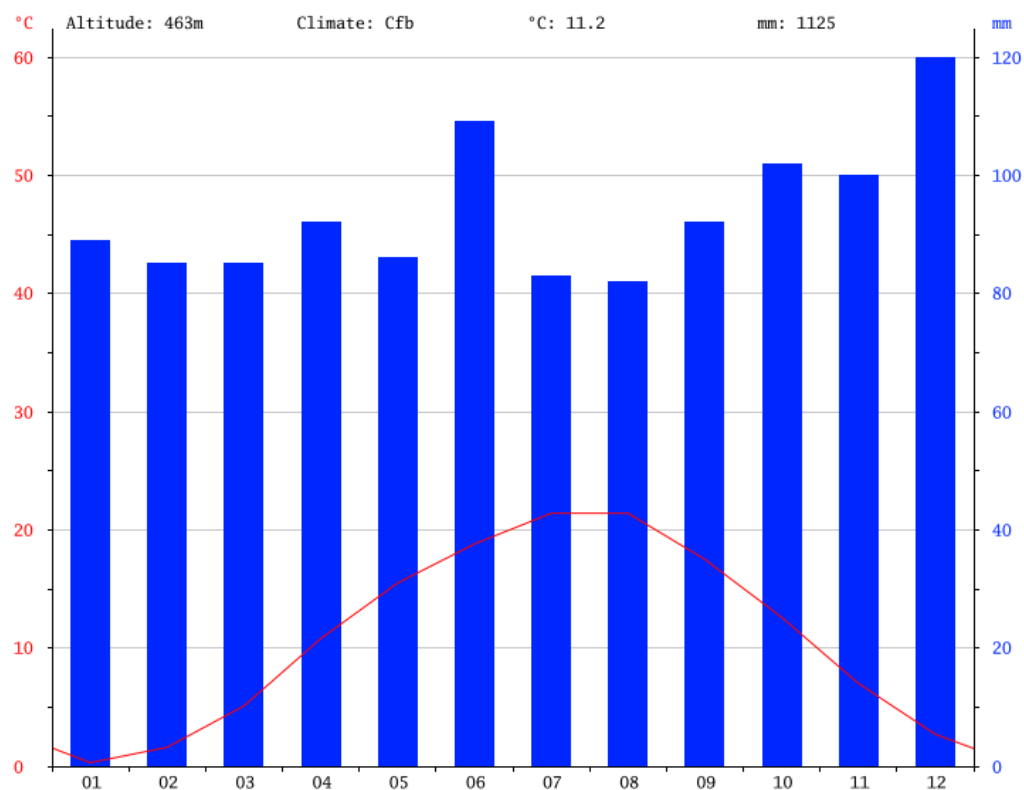
ბუნებრივ-კლიმატური პირობები

სოფელი ჭრებალო მდებარეობს მდინარე რიონის მარჯვენა მხარეს, სადაც მდინარე ასკი რიონს უერთდება. სოფელი ზღვის დონიდან 430-530 მეტრის ფარგლებშია.

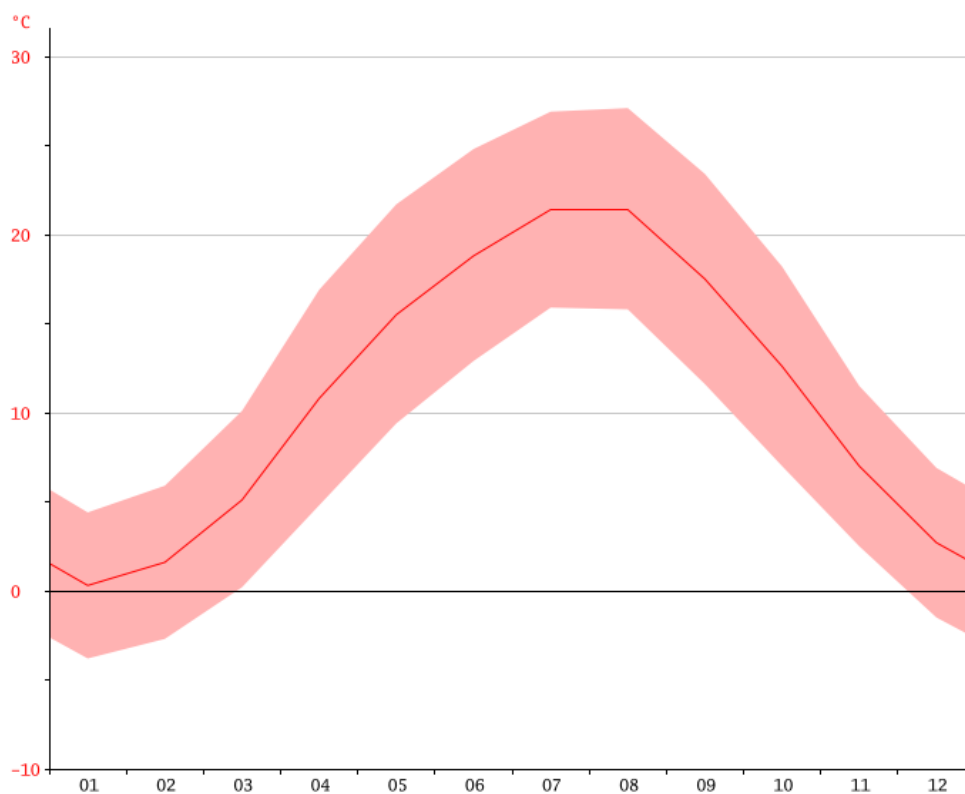
სოფელ ჭრებალოს კლიმატი თბილი და ზომიერია. დამახასიათებელია მნიშვნელოვანი ნალექების რაოდენობა. მშრალი თვეების დროსაც ნალექების რაოდენობა ბევრია.

ჭრებალოს საშუალო წლიური ტემპერატურაა 11.2°C . ნალექების საშუალო წლიური რაოდენობა შეადგენს 1125 მმ-ს. ყველაზე მშრალი თვეა აგვისტო. ნალექების რაოდენობით 82 მმ. ყველაზე მეტი ნალექი მოდის დეკემბერში საშუალოდ 120 მმ. (იხ. ილ. 5) ყველაზე თბილი თვეა ივლისი, საშუალო წლიური ტემპერატურით 21.4°C . იანვრის საშუალო ტემპერატურაა 0.3°C , რაც მთელი წლის განმავლობაში ყველაზე დაბალი ტემპერატურაა (იხ. ილ. 6).

განსხვავება ყველაზე მშრალი თვის ნალექებსა და ყველაზე ნალექიან თვეს შორის შეადგენს 38 მმ-ს. საშუალო ტემპერატურა მერყეობს წლის განმავლობაში 21.1°C. (იხ. ილ. 7)

ილ 5. სოფ. ჭრეზალის კლიმატის მონაცემები (ნალექების დინამიკა)

ილ 6. სოფ. ჭრეზალის კლიმატის მონაცემები (ტემპერატურა)

	იანვარი	თებერვალი	მარტი	აპრილი	მაისი	ივნისი	ივლისი	აგვისტო	სექტემბერი	ოქტომბერი	ნოემბერი	დეკემბერი
საშ.ტ (°C)	0.3	1.6	5.1	10.8	15.5	18.8	21.4	21.4	17.5	12.6	7	2.7
მინ.ტ (°C)	-3.8	-2.7	0.2	4.8	9.4	12.9	15.9	15.8	11.6	7	2.5	-1.5
მაქს.ტ (°C)	4.4	5.9	10.1	16.9	21.7	24.8	26.9	27.1	23.4	18.2	11.5	6.9
ნალექები (მმ)	89	85	85	92	86	109	83	82	92	102	100	120

ილ. 7. სოფ. ჭრებალოს ამინდის ისტორიული მონაცემები

წყარო: <https://en.climate-data.org>

სოფელ ჭრებალოში ნიადაგური საფარი წარმოდგენილია კორდიან-კარბონატული (ნეშომპალა-კარბონატული) ნიადაგებით; რომლებიც სუსტად დიფერენცირებული პროფილით ხასიათდება. ჭრებალოს მიმდებარედ, ცოტა მოშორებით, რაჭის მაღალი სიმაღლის მთების ფოთლოვანი და წიწვოვანი ტყის ზონაში ღია და გაეწრებული ყომრალი ნიადაგებია. ისინი ფორმირდებიან ტყის ზონაში ისეთ ქანებზე, რომლებიც დიდი რაოდენობით შეიცავენ კალციუმის კარბონატებს (კირქვები, დოლომიტები, მერგელები და სხვა).

სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიაზე წარმოდგენილია მთის ქვაბულების და ქვედა მთის ეროზიულ-აკუმულაციური ლანდშაფტი შერეულმუხნარი, რცხილნარი და წიფლნარი ტყეებით და ქვედა მთის ეროზიულ-დენუდაციური ლანდშაფტი კოლხური ჰემიჰილეებით. სოფლის ირგვლივ განვითარებულია კულტურული და სახეცვლილი (ანთროპოგენული) ლანდშაფტები.

სოფელ ჭრებალოში და მის მიმდებარედ წარმოდგენილია მთის წინეთისა და ქვედა მთის ტყის (კოლხური) მცენარეულობა; მთისწინეთისა და ქვედა მთის ტყის სარტყელი ვრცელდება ზ.დ. 600-900 მ სიმაღლემდე. არსად სხვაგან დასავლეთ კავკასიონზე აღნიშნული სარტყელი ასეთ სიმაღლეზე არ ადის. აქ ძირითადი ტყეშემქმნელი ჯიშებია: მუხის სხვადასხვა სახეობა, კავკასიური რცხილა, ხშირია ჩვეულებრივი წაბლი, გვხვდება აღმოსავლური წიფელი, კავკასიური ფიჭვი, ჩვეულებრივი ნეკერჩხალი, იფანი, კავკასიური ცაცხვი, თელა, ჩვეულებრივი მურყანი. ქვეტყეში გვხვდება კოლხური თხილი, კუნელი, ბზა, ურთხელი, ზღმარტლი, იელი, კოლხური ჯონჯოლი, დიდგულა, ჩვეულებრივი კოწახური. ტყეში ბევრია გარეული ხილი: პანტა, შინდი, თამელი, მაჟალო, ძახველი, მაღალი მოცვი და სხვა. დასახლებული პუნქტის ირგვლივ კი განვითარებულია სახეცვლილი ლანდშაფტები. ადამიანის აქტიური ზემოქმედებით ბუნებრივი ტყეების საფარი თითქმის განადგურებული და სახეშეცვლილია. ხელსაყრელი ბუნებრივი პირობების გამო ის სასოფლო-სამეურნეო არეს წარმოადგენს და კულტურული ლანდშაფტითაა წარმოდგენილი.

სოფელ ჭრებალოში და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე ფაუნის სახეობებიდან გვხვდება მგელი, ტურა, მელა, კვერნა, გარეული კატა, კავკასიური ციყვი, კურდღელი, ხოლო ფრინველებიდან გავრცელებულია ქორი, მიმინო, მერა, შევარდენი, ბუ, კოდალა, ჩხიკვი, ყვავი და სხვა. აღნიშნულ ტერიტორიაზე 10 სახეობაზე მეტი რეპტილია და ამფიბია ბინადრობს. გვხვდება გომბეშო, ვასაკა, ჭაობის ბაყაყი, ტყის ბაყაყი, ანკარა, ხვლიკები.

მიწათდაფარულობის კუთხით სოფელში გამოვლინდა შემდეგი ელემენტები (იხ. ცხრილი 1, რუკა 6):

ცხრილი 1. სოფელ ჭრებალოს მიწათდაფარულობა

მიწათდაფარულობა	ფართობი (ჰა)	%
ბუჩქნარი	25.29	23.36
ჩამონაშალი	0.11	0.11
გზა/ხიდი	4.29	3.96
კუნძული	1.50	1.39
მდელო	8.19	7.56
ნაკვეთი	58.71	54.23
რიყე	2.18	2.01
სასაფლაო	0.94	0.87
წყლის ობიექტები	7.05	6.51
სულ	108.28	100.00

მიწათსარგებლობის სტრუქტურა, მახასიათებლები და ტენდენციები

მიწათსარგებლობა სოფელში საპროექტო კვლევების საფუძველზე წარმოდგენილია შემდეგი ბალანსით (იხ. ცხრილი 2, რუკა 17):

ცხრილი 2. სოფელ ჭრებალოს მიწათსარგებლობა

მიწათსარგებლობის ტიპი	ფართობი (ჰა)	%
ბუჩქნარი	19.47	17.98
განაშენიანებული ტერიტორია	37.41	34.55
გზა/ხიდი	5.69	5.26
კუნძული	0.03	0.03
მრავალწლოვანი ნარგავი	5.64	5.20
რიყე	1.01	0.93
სასაფლაო	0.96	0.89

სახნავი	14.63	13.52
საძოვარი	7.50	6.93
ტყე	0.46	0.43
ვენახი	7.77	7.17
წყლის ობიექტები	7.69	7.11
სულ	108.27	100.00

ბუნებრივი საფრთხეები

რაჭის რეგიონი განსაკუთრებით გამოირჩევა სეისმური აქტივობით. საქართველოს სეისმური დარაიონების სქემის მიხედვით, საპროექტო არეალი მდებარეობს 9 ბალიან ზონაში.

გეოდინამიკური საფრთხეები

სოფ ჭრებალოში და მის მიდამოებში სახეზე გვაქვს გეოდინამიკური საფრთხეების სამი სახეობა, მეწყერი, ღვარცოფი და მდინარის ნაპირის გვერდითი ეროზია. სოფელი უშუალოდ მდებარეობს ღვარცოფული ნაკადების და მდინარეა გვერდითი ეროზიის ნეგატიური გამოვლინების ზონაში

2016 წელს ამბროლაურის მუნიციპალიტეტში გეოლოგიური პროცესების გამოვლინების სტატისტიკის მიხედვით, სოფელ ჭრებალოში 15 ჰა-ზე დაფიქსირდა მეწყერი, რომელმაც სასოფლო სავარგულები მოიცვა, ასევე მდინარის ნაპირის მნიშვნელოვანი ეროზია 350 მ-ის ზოლში. ძირითადი მეწყრული არეალები სოფლიდან ჩრილოეთ არის განლაგებული და სოფ. ჟოშხას, ასევე სოფ. პირველ ტოლას მოიცავს და სოფ. ჭრებალოს მხოლოდ განაპირა, დაუსახლებელ არეალებს მოიცავს.

მდ. რიონის მარჯვენა შენაკადი მდ. ასკისწყალისთვის მახასიათებელია ღვარცოფული წყალმოვარდნები, საშუალოდ ღვარცოფული ნაკადის ერთჯერადი გამოტანით დაფარული ფართი შეადგენს 3 ჰექტარს, ხოლო გამონატანის მოცულობა 80 000 მ³-ს. ნაპირების გარეცხვა სოფ. ჟოშხის ტერიტორიაზე საშიშროებას უქმნის სავარგულებს და მდინარის მარჯვენა ბორტზე მცხოვრებ მოსახლეებს. ასევე იტბორება სოფ. ჭრებალოს საცხოვრებელი სახლები და სავარგულები. ღვარცოფული ნაკადების გავლა ხდება სეზონურად, წელიწადში 1-2-ჯერ, საშიშროების რისკი საშუალო.

წყალდიდობა და სოფლის ტერიტორიის ნაწილის დატბორვა მდ. რიონზე წყალდიდობის შედეგად, ასევე გასათვალისწინებელი ფაქტორია. როგორც გასული წლების სტატისტიკა გვიჩვენებს საფრთხის ქვეშაა სოფლის მდინარისპირა ნაწილი, განსაკუთრებით მდ. რიონის და მდ. ასკისწყალის შესართავში. ასევე მდ. რიონის გასწვრივ ზოლზე სოფლის სავარგულები. გასულ წლებში ამ ტერიტორიებზე

დაფიქსირებულია დატბორვის შემთხვევები. იგივე მონაცემებს ადასტურებს მდ. რიონის დატბორვის მოდელირება 20, 50, 100 და 1000 წლიანი პერიოდებისათვის.

ზოგადად სოფელი ჭრებალო მაღალი-საშუალო საშიშროების რისკის ზონა ხვდება.

გასატარებელია ფერდობის სტაბილიზაციის ღონისძიებები: მდ. ასკის წყლის კალაპოტის გაწმენდა-ჩაღრმავება, მყარი მასალის ნაწილი უნდა იქნას გატანილი, ხოლო ნაწილი შეიძლება გამოყენებული იქნას ნაპირსამაგრი გაბიონების მშენებლობისთვის, როგორც გვერდითი ეროზიისაგან დამცავი საშუალება.

სადრენაჟო სამუშაოების ჩატარება; წყალგამტარი და წყალსაწრეტი კოლექტორების, არხებისა და დრენაჟების მოწყობა; ფერდობის დატერასება და გატყიანება. ტყის საფარის ბუნებრივ აღდგენისათვის ხელშეწყობა და ეროზირებულ უბნებზე ძოვების საკითხის დარეგულირება (უფრო დეტალურად იხ. ცხრილი 3 და ცხრილი 4).

ცხრილი 3. მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და ნაგებობები

მეწყერის ტიპი	მეწყერის ფორმირების მიზეზი	რეკომენდებული მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებები (□□ 519-79 მიხედვით)
არაღრმა და ზედაპირული 2-5 მ-მდე სიმძლავრის მეწყერები თიხოვან, უპირატესად მეოთხეულ ნალექებში	ნალექების ზღვრული გატენიანება ატმოსფერული ნალექებით	სამთო, წყალამრიდი და სადრენაჟო არხები, ღია და დახურული ტიპის დრენები, მეწყერული გრუნტების მოხსნა, ზედაპირების მოშანდაკება, ფერდობსამაგრი კონსტრუქციები, გატყიანება და ბიოსაინჟინრო ღონისძიებები.
მეწყერები ძირითად ქანებში	ნეოტექტონიკური და სეისმური პროცესები, მიწისქვეშა წყლების გავლენა, ფერდობების ჩამოჭრა გზების გაყვანისას და სხვა.	ფერდობსამაგრი (საყრდენი) კედლები, ფერდობის კონტრფორსებით და ანკერებით გამაგრება, ნაპრალების ცემენტირება, გრუნტის წყლების დრენაჟი, გრავიტაციის საწინააღმდეგო ბადეები.

მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარება და დამცავი საინჟინრო ნაგებობების სახეობების შერჩევა არ უნდა იყოს უნიტარული - უნდა განხორციელდეს კონკრეტული მეწყერული უბნისა და სხეულის თავისებურებების გათვალისწინებით.

ცხრილი 4. ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და კონსტრუქციები
(CH 518 -79 მიხედვით)

ღონისძიების დანიშნულება	ღონისძიებების და კონსტრუქციების სახეები
ღვარცოფული ნაკადის შეჩერება	წყალშემკრები და გამჭოლი კონსტრუქციები, რკინაბეტონის და ქვის წყობის დამბები და ზუდარები
ღვარცოფული ნაკადების გატარება საინჟინრო ნაგებობების გვერდის ავლით	ღვარცოფგამტარები, არხები და ხიდები
ღვარცოფული ნაკადების მიმართვა ღვარცოფგამტარი კონსტრუქციებისკენ	მიმმართველი და შემკავებელი დამბები და დეზები
ნაკადების დამანგრეველი პოტენციალის შემცირება	ღვარცოფულ კალაპოტში საგუბარების კასკადის მოწყობა, კალაპოტის დასაფეხურება, ფერდობების ტერასირება, ბიოსაინჟინრო ღონისძიებები
ღვარცოფული კალაპოტის გამტარიანობის შენარჩუნება	ღვარცოფული კალაპოტების გაწმენდა ნატანის პერიოდულად გატანა
ღვარცოფმაფორმირებელი წყალმოვარდნების პრევენცია	წყალმოვარდნების მარეგულირებელი დამბები
ღვარცოფული ნაკადების მყარი შემადგენლის მოცულობის შემცირება	ფერდობებზე ატმოსფერული წყლების ნაკადების რეგულირება - მყარი ნატანის შემცირება მათი დაკორდებით, გატყიანებით და სხვა ბიოსაინჟინრო ღონისძიებებით
ღვარცოფული ნაკადების პროგნოზირება	მონიტორინგის და შეტყობინების სამსახურის შექმნა და ფუნქციონირება

რეკომენდებული ღონისძიებების გატარება ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა განხორციელდეს ობიექტის მიზნობრივი დეტალური შესწავლის საფუძველზე, ზოგადად კი მათი გატარებით ღვარცოფული ნაკადების საშიში გამოვლინების საფრთხე მნიშვნელოვანწილად შემცირდება.

სოფ. ქრებალოსთან მიმართებაში უახლოეს წლებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს შესაძლო ღვარცოფული მოვლენებს და წყალდიდობებს. ასევე მონიტორინგს საჭიროებს სოფლის პერიფერიებზე ზედაპირული მეწყრული მოვლენების შესაძლო აქტივიზაცია.

(უფრო დეტალურად იხ. ანგარიში „ტერიტორიის გეოდინამიკური საფრთხეები და საინჟინრო გეოლოგიური პირობები“ დოკუმენტაციის ელექტრონული დანართების საქაღალდეში „Geologia-safrTxeebi“).

ისტორიული მიმოხილვა

სოფელი ადრე შედიოდა ლეჩუმის მაზრის შემადგენლობაში. მდინარე ასკი რაჭა-ლეჩუმის სამაზრო საზღვარი იყო. ახლანდელი სოფლის ტერიტორია ჯერ კიდევ XI საუკუნეში ცნობილი იყო „ველი ჭრელის“ სახელწოდებით.

ადგილმდებარეობის აღმნიშვნელი ტერმინი “ჭრებალო” პირველად გვხვდება ქვემო რაჭველი ფეოდალის მერაბ წულუკიძის მიერ მე-17-ე საუკუნის ბოლოს აგარის ეკლესიისათვის შეწირული ფეშუმის მინაწერში. წულუკიძე იკვებნის თავის მძლავრობას იმერეთის სამეფოზე, სადადიანოზე, გურიასა და სვანეთზე: - “მე დამიჭირავს წულუკიძე მერაბს ჭინჭრულსა და იწროთას შუა გაღმა ჭრებალო და ზოგში მთას გადაღმა ოკრიბა და ტყიბური... სხვა სამ წელიწადს ვიყავი ოდიშს, გურიასა და იმერეთს. სამი ბატონი ხელმწიფე გადამეკიდა, ღვთით ვერაფერი მაწყინა რა, თან სვანზე რაგვარად გავიმარჯვე, ვინ იცის ან სხვა მტერზე რა ვქენი”...

სოფლის სახელის წარმოშობის შესახებ ასეთი თქმულებაც არსებობს: სამთავროს გაფართოებით გატაცებული სამეგრელოს მთავარი დადიანი, ლეჩუმის დაპყრობის შემდეგ რაჭის ერისთავს უტევს, სასაზღვრო დავაში ძლიერი მოძალადისათვის ერისთავს უკითხავს, რა მიგაჩნია მიჯნათო: ის მდინარე, მარჯვნიდან რომ ერთვის რიონსო, შეუნიშნავს შეშფოთებულ ერისთავს... მარჯვნიდან რიონს მდინარე ასი კი ერთვისო... იქ ჭრელი ბლები რომ არისო, დაუზუსტებია დადიანს. თურმე იმ ადგილზე ნაირ-ნაირი ფერის ნაყოფის მომცემი ბლის ხეები ყოფილა აღმოცენებული.

დადიანისა და ერისთავის შეთანხმების შემდეგ ამ ადგილს “ჭრებალო” დარქმევია და რიონის შენაკად მდინარეს ასკის სახელწოდება მიუღია.

სოფელ ჭრებალოს საუბნო წყაროები და თავშესაყარი ადგილი ყოფილა ბაზარი, სადაც იყო სავაჭრო პუნქტები. აქ ირგვლივ სოფლებიდან ჩამოდიოდა ხალხი და იკრიბებოდა. ეს ადგილი დღესაც არსებობს იმავე სახელითა და დანიშნულებით.

ილ. 8. სოფელ ჭრებალოს ისტორიული ფოტო. 1927 წ.

თანამედროვე ჭრებალოში დასახლების დაწყება დაკავშირებულია ლეჩხუმსა და რაჭაზე გამავალი სამხედრო გზატკეცილის გაყვანასთან, რასაც 1858 წელს ჩაეყარა საფუძველი და თითქმის საუკუნის ბოლომდე გაგრძელდა. 1896 წელს უკვე საეტლო მგზავრობა დაიწყო. ჭრებალო 1928-1929 წწ. რაჭა-ლეჩხუმის გაერთიანებული მაზრების ადმინისტრაციული ცენტრი გახდა. ხოლო სამაზრო დაყოფის გაუქმების შემდეგ, 1929 წ. სექტემბრიდან ჭრებალო ცალკე ორგანიზებული ჭრებალოს რაიონის ადმინისტრაციული ცენტრი იყო. 1930წ. ოქტომბერში შეუერთდა ამბროლაურის რაიონს. ჭრებალო ისევ სოფლად დარჩა, მაგრამ ზრდა არ შეუწყვეტია. 1930წ. მასში 41 კომლი ცხოვრობდა. ქვემო რაჭაში ჭრებალო ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სოფელს წარმოადგენს.

ჭრებალოს ცენტრში დგას 1999 წ. აშენებული წმ.ნიკოლოზის სახელობის ეკლესია.

სოფელ ჭრებალოში ცხოვრობენ შემდეგი გვარები: ფრუიძე, ლეკიშვილი, შიშინაშვილი, ცხვედიანი, კენჭაძე, თვარაძე, გორდეზიანი, ჭიღვარია, გაგომიძე, სალუქვაძე, სანთელაძე, დვალაძე და ა. შ.

სოციალურ-ეკონომიკური ვითარება

2002 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის მონაცემებით სოფელ ჭრებალოს ისტორიული საზღვრის ფარგლებში ცხოვრობდა 359 ადამიანი (იხ. ცხრილი 5). ხოლო 2014 წლის აღწერის მონაცემებით მოსახლეობა შეადგენს 284 ადამიანს, (იხ. ცხრილი 6) ე.ი. აღინიშნება 21%-იანი კლება.

ცხრილი 5. სოფელ ჭრებალოს მოსახლეობის რიცხოვნობა. (2002 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით)

სოფლის დასახელება	მუდმივი მოსახლეობა		
	ორივე სქესი	კაცი	ქალი
ჭრებალო	359	175	184

ცხრილი 6. სოფელ ჭრებალოს მოსახლეობის რიცხოვნობა. (2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით)

ორივე სქესი				მამაკაცი				ქალი			
სულ	0-14	15-64	65+	სულ	0-14	15-64	65+	სულ	0-14	15-64	65+
284	37	177	70	138	19	92	27	146	18	85	43

სოფელში, 2017 წელს, დემოგრაფიის მხრივ გასულ წელთან შედარებით უარყოფითი მაჩვენებელი დაფიქსირდა - გარდაიცვალა 12, ხოლო დაიბადა 2 ადამიანი. 2016 წელს კი დაბადებულთა რიცხვი იყო 9, ხოლო გარდაცვალებულთა -10.

უახლოეს მომავალში სოფელ ჭრებალოში მოსახლეობის მკვეთრი მატების პროგნოზი არ არის. საპროექტო დოკუმენტაცია უმეტესწილად ორიენტირებულია 2002 წლის დემოგრაფიული მონაცემების აღდგენაზე, რაც გულისხმობს მიგრაციის პროცესების შედეგად გადინებული ადგილობრივი მოსახლეობის დაბრუნებას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საბინაო ფონდის რესურსები და განვითარებაც ძირითადად ორიენტირებულია არსებული რესურსების მაქსიმალურ აღდგენა-გამოყენებაზე და საცხოვრებელი ზონის გამჭიდროვებაზე.

ცხრილი 7. სოფელ ჭრებალოს სავარაუდო დემოგრაფიული ტევადობა

ტერიტორიული ერთეული (სოფელი)	არსებული მოსახლეობა (2002წ)	არსებული მოსახლეობა (2014წ)	საკარმიდამო (ინდივიდუალური) სახლების რაოდენობა	განაშენების ფართობი (მ²)	საერთო ფართობი(მ²) (2 სართული)	დემოგრაფიული ტევადობა (კაცზე 30მ²)	პერსპექტიული ადგილობრივი მოსახლეობა	პერსპექტიული ტურისტები	სავარაუდო ოპერაციული ტევადობა
ძვ. ჭრებალო	359	284	249	35906	71812	2394	359	509	868
ჭრებალოს შემოთავაზებულ საზღვარში შემოერთებული ტერიტორია (ჭყვიშის უბანი)			50	7533	15066	502	72	108	180
ჭრებალო (შემოთავაზებულ საზღვარში)						2896	431	616	1047

წარმოდგენილი მეთოდით იკვეთება, რომ სოფელ ჭრებალოში დამრჩენი (ღამის მთეველი და შესაბამისად, მუნიციპალური, სოციალური, ინფრასტრუქტურული, ტურისტულ-სარეკრეაციო, აგრო, ადმინისტრაციული და ბიზნესთან დაკავშირებული სერვისების მომხმარებლები) ადამიანების ჰიპოთეტურმა მაქსიმალურმა რაოდენობამ, დღეისთვის სოფელში არსებული საბინაო ფონდის მაქსიმალური დატვირთვით, შესაძლოა დაახლოებით 2896 ადამიანს მიაღწიოს (იხ. ცხრილი 7). თუმცა, იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ საექსპერტო შეფასებით, ადგილობრივი მოსახლეობის დაახლოებით მხოლოდ 1/4 არის მზად ტურისტების მისაღებად, სავარაუდო ოპერაციული ტევადობა შეადგენს 1047 ადამიანს.

სოფელ ჭრებალოში ეკონომიკის ძირითადი დარგია სოფლის მეურნეობა. ტრადიციულად მევენახეობის და მეცხოველეობის, ნაწილობრივ კი მემარცვლეობის და მეფუტკრეობის დარგებით. მოსახლეობა ძირითადად თვითდასაქმებულია სოფლის მეურნეობის დარგში, ასევე მუშაობენ სოფელში არსებულ საზოგადოებრივ, კულტურულ და საგანმანათლებლო ობიექტებში.

სოფელი ჭრებალო მდებარეობს ხვანჭკარის მიკროზონაში მდინარე რიონის მარჯვენა მხარეს. მარჯვენა მხარე, ამომავალი მზის სხივების აქტიურ ზემოქმედების გამო, ინსოლაციის მხრივ უკეთეს პირობებში იმყოფება. ამავე დროს ეს ქვერეაიონი იძლევა ხარისხიან, ნახევრად ტკბილ წითელ ე.წ. „ყიფიანის ღვინოს“, რომელიც წინამორბედია, დღეს მსოფლიოში სახელგანთქმული ღვინო „ხვანჭკარა“-სი. აქ გავრცელებული ვაზის ჯიშებია: ალექსანდროული, მუჯურეთული, წულუკიძის (იგივე რაჭული) თეთრა, ცოლიკაური და სხვა.

სოფელი ჭრებალო „ხვანჭკარის“ წარმოების მიკროზონაში შედის. სოფელში ფუნქციონირებს ღვინის ქარხანა, რომლის მშენებლობა დაიწყო 1942 წელს და დასრულდა 1945 წელს. 1995 წლამდე ქარხანა სახელმწიფო საკუთრებას წარმოადგენდა. 1995 წ. მოხდა ქარხნის სრული პრივატიზაცია და მის ბაზაზე ფუნქციონირება დაიწყო შ.პ.ს.-მ "რაჭული ღვინო".

ქარხანა ყოველწლიურად ამუშავებს 300-500 ტ. ყურძენს, როგორც თავისი კუთვნილი ვენახებიდან, ასევე ადგილობრივი კერძო მევენახეებიდან შესყიდვით. ადგილზევე ხდება მისი დამუშავება, ღვინის დაყენება და ჩამოსხმა.

შ.პ.ს. "რაჭული ღვინო"-ს მიერ წარმოებული პროდუქციის რეალიზაცია ხდება როგორც ადგილობრივ ბაზარზე, ასევე საზღვარგარეთ, კერძოდ რუსეთში, აშშ-ში, იაპონიაში, ბალტიისპირეთში. ქარხანაში ღვინის ჩამოსხმა ხდება როგორც მინის, ასევე კერამიკულ ბოთლებში. ქარხანა ეწევა არა მარტო ტრადიციულად ჭრებალოს ღვინის ქარხანაში წარმოებული ღვინოების ჩამოსხმას, არამედ აღადგენს ძველ, მივიწყებულ სახეობებს და ამავდროულად ნერგავს ახალი ღვინოების ჩამოსხმის ტექნოლოგიებს.

შ.პ.ს. "რაჭული ღვინო" ამჟამად აწარმოებს ათი დასახელების ღვინოს, ესენია: "ხვანჭკარა", "თეთრა", "ბარაკონი", "ალექსანდროული", "ჭრებალო თეთრი", "ჭრებალო წითელი", "ტვიში", "ოჯალეში", "ლომოიძო" და "ციცქა", რომლებიც მზადდება უნიკალური ყურძნის ჯიშებისაგან. "ალექსანდროული", "მუჯურეთული" და

"რაჭული თეთრა", ოჯალეშის და ცოლიკაურის ჯიშებია, რომლებიც გაშენებულია მხოლოდ ქვემო რაჭის რეგიონში, კავკასიონის სამხრეთ ფერდობებზე. ამ ჯიშებიდან მზადდება როგორც მშრალი, ასევე ძირითადად ნახევრად მშრალი და ნახევრად ტკბილი უნიკალური ღვინოები. აღსანიშნავია ისიც, რომ ეს ჯიშები საქართველოს არც ერთ რეგიონში არ არის გავრცელებული.

სოფელ ჭრებალოში მეცხოველეობა ძირითადად წარმოდგენილია მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვით და შესაბამისად მეცხოველეობას აქვს ხორცისა და რძის წარმოების მიმართულება, ასევე ცნობილი რაჭული ღორით. რაჭული ღორი ერთგვარი სავიზიტო ბარათია რაჭული სუფრის; ღორის მოვლა-მოშენება (მეღორეობა) სოფლის მეურნეობისათვის ერთ-ერთი ტრადიციული მიმართულება იყო და რჩება დღესაც.

სოფელ ჭრებალოში ტურიზმის სახეობებიდან მეტ-ნაკლებად განვითარებულია ღვინის ტურიზმი, დასვენების ტურიზმი. რაც შეეხება პერსპექტიულ მიმართულებებს, სოფელს გააჩნია გამოკვეთილი პოტენციალი განავითაროს აგრო ტურიზმი, ეკო ტურიზმი და სხვა.

კულტურული მემკვიდრეობა

სოფელ ჭრებალოში ამ ეტაპზე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები არ არის აღმოჩენილი.

ახლანდელი ღვინის ქარხნის ტერიტორიაზე ყოფილა სამეთვალყურეო ციხე, მაგრამ მისი ნანგრევებიც კი არ არის შემორჩენილი.

ეკოლოგიური მდგომარეობა და ნარჩენების მართვა

გარემოს დაცვის ღონისძიებებიდან მთავარ საკითხს წარმოადგენს საყოფაცხოვრებო და სამრეწველო ნარჩენების უტილიზაცია, ნაპირსამაგრი და ღვარცოფული მოვლენების პრევენცია, წყლის, ჰაერის და ნიადაგის მდგომარეობის მონიტორინგი, ტყის მასივების აღდგენა.

მუნიციპალური და სამრეწველო ნარჩენები გარემოს დაბინძურების მნიშვნელოვანი წყაროა. ნარჩენებით გარემოს დაბინძურება და მასთან დაკავშირებული საკითხები ერთ-ერთ ყველაზე აქტუალურ პრობლემას წარმოადგენს. განსაკუთრებით აღსანიშნავია მცირე მდინარეების დაბინძურება ჩამდინარე წყლებით, რაც საკანალიზაციო სისტემების არარსებობითაა გამოწვეული, საყოფაცხოვრებო და სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენებით, იგულისხმება ბიოლოგიური დაბინძურება, რისი განსაზღვრაც არ ხორციელდება.

სოფელ ჭრებალოში მოქმედებს ნარჩენების მოგროვების კონტეინერული სისტემა. კონტეინერები ყველა ლითონის მასალისაა. ნაგვის გატანას სოფლიდან ქ. ამბროლაურში ემსახურება დასუფთავების სამსახურის ნაგავმზიდი მანქანები.

საინჟინრო და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა

ჰიდროენერგეტიკა

სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიაზე გადის ალპანა ჰესის(საპროექტო) არეალები და გვირაბი, რომელიც რუკაზე დატანილია უხეში ბუფერის და ლაქების სახით¹ (იხ რუკა 7). საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტროს ვებ-გვერდზე განთავსებული ინფორმაციის მიხედვით „ალპანა ჰესისა და სადმელი ჰესის მშენებლობის, ოპერირებისა და ფლობის შესახებ“ დადებულია ურთიერთგაგების მემორანდუმი. მუნიციპალიტეტში მოძიებული ინფორმაციით, ამჟამად სამშენებლო სამუშაოები არ მიმდინარეობს. ასევე, ვერ მოხერხდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების(გზშ) დოკუმენტაციის მოძიება, მათ შორის ენერგეტიკის სამინისტროს ვებ-გვერდზე. აქედან გამომდინარე, ვერ მოხერხდა ამ პროექტით გამოწვეული საფრთხეების (წყალმოვარდნის, მეწყრის, დატბორვის, ღვარცოფის და ა.შ) იდენტიფიცირება.

წყალმომარაგების ქსელი

სოფელი ჭრებალო, დღეის მდგომარეობით, სრულად უზრუნველყოფილია სასმელი წყლით. შიდა ქსელი მოწყობილია პოლიეთილენის მილებით, რომელიც მიერთებულია სოფლის დასვლეთით მდებარე ორი 500მ³ და 5მ³-იანი წყლის სამარაგო რეზერვუარებიდან. რეზერვუარები მარაგდება სოფლის ჩრდილოეთით მდებარე წყაროებიდან. რეზერვუარები მარაგდება სოფლის ჩრდილო-აღმოსავლეთით მდებარე წყაროდან D 114-იანი მილსადენებით.

რეკომენდირებულია აღნიშნული სათავე ნაგებობის და მაგისტრალური მილის რეაბილიტაცია. (იხ რუკა 8)

საყოფაცხოვრებო წყალარინების (კანალიზაციის) ქსელი

სოფელში საკანალიზაციო სისტემა არ აკმაყოფილებს არსებულ ნორმებს და მოთხოვნებს, ამიტომ, სოფელ ჭრებალოს წყალარინების სისტემის გამართულად მუშაობისთვის საჭიროა სოფლის სამხრეთით, მდინარე რიონის ნაპირთან მოეწყოს კანალიზაციის ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა, სადაც შეიკრიბება სოფლის წყალარინების ძირითადი ქსელი. დანარჩენი ნაწილი, რომელიც ვერ დაერთდება ძირითად ქსელზე, უმჯობესია მოეწყოს მარტივი ტიპის რკინაბეტონის რგოლებით აწყობილი სეპტიკის ტიპის გამწმენდი ნაგებობები ადგილობრივი საინჟინტრაციო მოედნით.

რაც შეეხება სოფლის ძირითად ქსელს, წყალარინების ნორმების მიხედვით შემკრები კანალიზაციის ქსელის მინიმალური დიამეტრი უნდა იყოს 300-200 მმ,

¹ ჰესებისათვის ინფორმაციის წყაროს წარმოადგენს ენერგეტიკის სამინისტროს მიერ 2017 წელს მოწოდებული მასალა

ხოლო შემკრები ჭების მაქსიმალური დაცილება კი - 40 მ. სავარაუდო საპროექტო მოცულობა კი შეადგენს 4.6 კმ-იან ქსელს. (იხ. რუკა 8)

ელექტრომომარაგების ქსელი

ჭრებალოს ელექტრომომარაგება ხდება, სოფლის სამხრეთით 35კვ-იანი ეგხ-დან, საიდანაც დადაბლება ხდება 10კვ-იან და 6კვ-იან ელექტრო გადამცემ ხაზებზე, რომლებიც მიემართებიან სოფლის მიმართულებით. სოფლის ტერიტორიაზე მდებარეობს 4 ტრანსფორმატორი, რომლებიდანაც ხდება 0,4 კვ-იანი ხაზებით შიდა ქსელის მომარაგება. (იხ. რუკა 7)

გაზმომარაგების ქსელი

სოფელი სრულად დაფარულია გაზსადენი მილებით და მიმდინარეობს აბონენტების დაერთება. (იხ. რუკა 7)

სანიაღვრე წყალარინების ქსელი

სოფელში ამ ეტაპზე სანიაღვრე არხი მდებარეობს ქუთაისი-ალპანა-მამისონის გზაზე. სოფლის ცენტრალურ ასფალტბეტონის გზებზე საჭიროა მოეწყოს სანიაღვრე კიუვეტები. სოფლის დანარჩენ ტერიტორიაზე სანიაღვრე ქსელი არ არსებობს და არცაა საჭირო, რადგან სოფელი განთავსებულია ქანობიან ადგილებზე ფერდის დახრებით პატარ-პატარა ხევებიან ადგილებზე, ხოლო გზების გადაკვეთებზე მოწყობილია პატარა მილხიდები, რომლის მეშვეობითაც დღესდღეობით ხდება ზედაპირული ნალექების შედაგად წარმოქმნილი წყლის ნაკადების მოცილება. გზების რეაბილიტაციის პერიოდში უნდა განხორციელდეს მილხიდების დიამეტრების გაზრდა და გზების გაყოლებაზე კიუვეტების მოწყობა. (იხ. რუკა 8)

კავშირგაბმულობის ქსელი

სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიაზე ვრცელდება ფიჭური კავშირგაბმულობის (მაგთი, ჯეოსელი, ბილაინი) მობილური ქსელები, ასევე ფუნქციონირებს სატელეკომუნიკაციო კომპანია სილქნეტი.

საგზაო-სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა

სოფელ ჭრებალოში გადის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ორი გზა (იხ. რუკა 11) :

- შ-16 — ქუთაისი-ალპანა-მამისონის უღელტეხილი
- შ-119 — ჭრებალო - ნიკორწმინდა

ორივე შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზა, ასევე ძირითადი ქუჩების ნაწილი დაფარულია ასფალტის საფარით. სხვა შიდა საუბნო ქუჩები მოხრეშილია, მხოლოდ მცირე ნაწილი გრუნტისაა (იხ. ცხრილი 8, რუკები 11, 12, 12.1).

ზოგიერთი შიდა გზა საჭიროებს რეაბილიტაციას.

ცხრილი 8. გზების მახასიათებლები მნიშვნელობის მიხედვით

გზის ტიპი დანიშნულების მიხედვით	გზის დასახელება	გზის-N	გზის სიგრძე კმ.
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა			6.3
შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზა	ქუთაისი - ალპანა - მამისონის უღელტეხილი	შ 16	1.7
შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზა	ჭრებალო - ნიკორწმინდა	შ 119	0.4

გზის ტიპი დანიშნულების მიხედვით	გზის ტიპი საფარის მიხედვით	გზის სიგანე მ.	გზის-N	გზის სიგრძე კმ.
შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	7	შ 119	0.41
შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	10	შ 16	1.76
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	4		0.05
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	5		0.11
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	8		0.10
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	9		0.30
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ასფალტი	10		0.04
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	გრუნტი	3		0.11
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ხრეში	3		2.68
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ხრეში	4		1.95
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ხრეში	5		0.83
ადგილობრივი მნიშვნელობის გზა	ხრეში	8		0.11

ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სამგზავრო გადაყვანებს უზრუნველყოფს შ.პ.ს. „ახალი ტრანსპორტი“. სატრანსპორტო ნაკადები სეზონური ხასიათისაა და ზამთრის პერიოდში დაბალი ინტენსივობით ხასიათდება.

საზოგადოებრივი და სამრეწველო დანიშნულების ობიექტები

სოფელ ჭრებალოში საზოგადოებრივი ობიექტები ძირითადად განლაგებულია სოფლის ისტორიული მოედნის და შიდასახელმწიფოებრივი გზის (შ-16 — ქუთაისი-ალპანა-მამისონის უღელტეხილი) გასწვრივ. სოფლის მოედნის გარშემო განთავსებულია ბაზარი, სასურსათო მაღაზიები, პურის საცხობი და ა.შ. (იხ. რუკა 17).

სოფელში არის 1 საჯარო სკოლა, რომელიც ავარიულ მდგომარეობაშია. 2017 წლის მონაცემებით სკოლაში სწავლობს 110 მოსწავლე, ხოლო მასწავლებლების რაოდენობა არის 21. ამჟამად, სწავლება მიმდინარეობს სოფლის კლუბში, თუმცა ოთახების რაოდენობა საკმარისი არ არის. სოფელში ასევე არის საბავშვო ბაღი 32 აღსაზრდელით. სოფელში კულტურის ცენტრი, ადმინისტრაცია, სამუსიკო სკოლა და ბიბლიოთეკა ამჟამად ერთ შენობაშია განთავსებული.

ილ. 9. ადმინისტრაციული შენობა. ჭრებალოს თემის ტერიტორიული ორგანო

ამბულატორია სპორტ სკოლის გვერდზე, ძველი საავადმყოფოს შენობაშია. ჭრებალოში არის ორი სასაფლაო, თუმცა ამბობენ, რომ ახლო მომავალში ახალი სასაფლაოს საჭიროება გაჩნდება. სოფელში არის რამდენიმე მაღაზია. ასევე არის კაფე, საბანკეტო დარბაზი. სოფელში არ არის სასტუმროები. 2017 წლის შემოდგომაზე ჭრებალოში დასრულდა სპორტულ-საგანმანათლებლო ცენტრის მშენებლობა. მის მიმდებარედ არის ეკლესია.

სამრეწველო ობიექტებიდან სოფელში ფუნქციონირებს ღვინის ქარხანა, ბლოკის, ქვისა და რკინის საამქროები (იხ. რუკა 17).

სოფელ ჭრებალოს არსებული განაშენიანების სივრცით-გეგმარებითი ანალიზი

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების სტრუქტურა რეგულარული ხასიათისაა. სოფლის გეგმარებით სტრუქტურას განსაზღვრავს ორი შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზის (შ-16 — ქუთაისი-ალპანა-მამისონის უღელტეხილი და შ-119 — ჭრებალო - ნიკორწმინდა) „ჯვარედი“, სადაც შემდგომში ჩამოყალიბდა სოფლის ცენტრი.

სოფლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფორმათწარმოქმნელი ფაქტორი და მთლიანობაში დასახლების გეგმარებითი განვითარების ჩანასახი XIX საუკუნეში

ლერხუმსა და რაჭაზე გამავალი სამხედრო გზატკეცილის გაყვანა აღმოჩნდა. სოფელ ჭრებალოს დასახლების გეგმარებითი განვითარება დაიწყო მდინარე ასკისწყალზე გადებული ხიდის დასავლეთით მდებარე მოედნიდან, რომელიც ოდითგანვე ერთგვარ საზოგადოებრივ სივრცეს წარმოადგენდა და ხალხის თავშეყრის ადგილი იყო. აქ მდებარეობდა ბაზარი და სოფელ ჭრებალოს ირგვლივ მდებარე სოფლებიდანაც ჩამოდიოდნენ სავაჭროდ. ეს მოედანი დღესაც იგივე დანიშნულებით ფუნქციონირებს.

ბოლო წლებში აღმოცენდა საზოგადოებრივი ფუნქციებით დატვირთული მეორე ცენტრი, რომელიც ისტორიული მოედნის დასავლეთით გრძივად ვითარდება. აქ განთავსებულია საშუალო (12 კლასიანი) საჯარო სკოლა, სპორტული მოედანი, ამბულატორია, ეკლესია, კულტურულ-სპორტულ გამაჯანსაღებელი ცენტრი, ღვინის ქარხანა, მაღაზიები. მიუხედავად ამისა, ისტორიული ცენტრი ინარჩუნებს წამყვან როლს, სადაც არის ბაზარი, სასურსათო მაღაზიები, პურის საცხობი და ა.შ (იხ. რუკა 17).

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების ტიპის მაფორმირებელ ფაქტორებად შეიძლება ჩავთვალოთ მდინარეების - რიონისა და ასკისწყლის არსებობა, რელიეფის თავისებურებები. ასევე ისიც, რომ ჭრებალო შემოზღუდულია სხვა სოფლებით. სოფლის განაშენიანება ვითარდება ძირითადად შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზის (შ-16 — ქუთაისი-ალპანა-მამისონის უღელტეხილი) ღერძის გაწვრივ, მის ჩრდილო-დასავლეთ მხარეს, აგრეთვე სამხრეთ-აღმოსავლეთით, შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ჭრებალო - ნიკორწმინდის (შ-119) გზის გასწვრივ და ჩრდილო-დასავლეთით - სოფელ ქვემო ჟომხის მიმართულებით.

სოფლის განაშენიანება ძირითადად საკარმიდამოა. ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სხვა სოფლებისგან განსხვავებით, ჭრებალო უახლოვედება ურბანულ მოდელს, კერძოდ, ქალაქისთვის დამახასიათებელი კვარტალური ტიპის გეგმარებითი სტრუქტურით, პირობითი „ლურჯი ხაზების“ დომინირებით, უბნების გარე კონტურების და შიდასასოფლო ქუჩების მეტ-ნაკლებად რეგულარული ხასიათით.

სოფელში დომინირებს 1-2 სართულიანი შენობები. მაქსიმალური სართულიანობა არ აღემატება 3 სართულს.

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანებაში არ გვხვდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები და ობიექტები.

III. სოფელ ჭრებალოს განვითარების სტრატეგია

სივრცით-გეგმარებითი განვითარების ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესაძლებლობებისა და საფრთხეების (SWOT) ანალიზი

ძლიერი მხარეები	სუსტი მხარეები	შესაძლებლობები	საფრთხეები
ბუნებრივი გარემო			
მიკროკლიმატი, ეკოლოგიურად სუფთა ბუნებრივი გარემო	ნარჩენებითა და გარემოს დაბინძურება	ეკოტურიზმის განვითარება	გარემოს დაბინძურება
ჰიდროქსელი მდინარეების რიონის და ასკისწყლის, აგრეთვე მინერალური წყლის ჩათვლით	სანიტარიული ობიექტების (საზოგადოებრივი ტუალეტები, სეპტიკები) არარსებობა/მოუვლელობა	ჩამდინარე წყლების მართვა	ლანდშაფტის ბუნებრივი და ანთროპოგენური მიზეზებით დეგრადაცია
	მოსახლეობის გარემოსდაცვითი ცნობიერების დაბალი დონე	ბუნებრივი კატასტროფების მართვის სისტემის ჩამოყალიბების შედეგად მოსახლეობის უსაფრთხოების ხარისხის გაზრდა	ბუნებრივი კატასტროფები და კრიზისული სიტუაციები
	ბუნებრივი კატასტროფების მართვის სისტემის არ არსებობა	სანიტარიული ობიექტების - სეპტიკების და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა	კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ნეგატიური გავლენა
	მინერალური წყლის წყაროს მოუწყობლობა	მოსახლეობის გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება მიზნობრივი სწავლების საშუალებით	
	ტერიტორიული რესურსების უკიდურესი შეზღუდულობა		
სოფლის მეურნეობა			
მაღალი ღირებულების და ცნობადობის მქონე სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის (მათ შორის ღვინო „ხვანჭკარა“, რაჭული ლორი) წარმოების ტრადიციები	ვეტერინარიული და აგრონომიული მომსახურების ჩამორჩენა თანამედროვე მოთხოვნებთან მიმართებაში	ნატურალური და ეკოლოგიური/ორგანული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების სტიმულირება	ეპიზოოტიები და მცენარეთა დაავადებები
კარგი აგროკლიმატური პირობები ძვირადღირებული და კონკურენტუნარიანი კულტურების მოსაყვანად;	გლეხურ/ფერმერულ მეურნეობებში თანამედროვე სამეურნეო-სამეწარმეო უნარ-ჩვევების ნაკლებობა	სოფლის მეურნეობის განვითარებაში აგროტურიზმის მოთხოვნების გათვალისწინება	უხარისხო სათესლე და აგროქიმიური მასალების გამოყენება
ჯანსაღი ეკოლოგიური გარემო და დამაბინძურებლებისგან სუფთა პროდუქცია	სოფლის მეურნეობის მეწარმეთა გაერთიანებების (კოოპერირების) განვითარებლობა	შეღავათიანი აგროკრედიტების სისტემის განვითარება და სადაზღვევო სისტემების დანერგვა	სოფლის მეურნეობის გენმოდირფიცირებული ჯიშების/სახეობების გავრცელება
	სოფლის მეურნეობაში ინვესტიციების ნაკლებობა	სასურსათო უსაფრთხოების და უვნებლობის პრინციპების დაცვა	სოფლის მეურნეობის პროდუქციის მომხმარებელთა გაზრდის შედეგად ხარისხის დაქვეითება
	სოფლის საზღვრებში ტყის მასივის არარსებობა	აგრარული პროდუქციისთვის ახალი გასაღების ბაზრების მოძიება	
		ზოოტექნიკური და ვეტერინარიული მომსახურების გაუმჯობესება	
		კოოპერაციული მოძრაობის განვითარება	
სოციალურ-კულტურული და ჯანდაცვის ინფრასტრუქტურა			
სოფელში ამბულატორიის, კულტურის ცენტრის, აფთიაქის, რამდენიმე სავაჭრო ობიექტის არსებობა	საზოგადოებრივი კვების ობიექტების სიმცირე	კულტურულ-აღმზრდელობით ობიექტებში სერვისის გამრავალფეროვნება	სამედიცინო მომსახურების სტანდარტებთან შედარებით ჩამორჩენა
სოფელში ფუნქციონირებს სკოლა და საბავშვო ბაღი	მომსახურების სფეროს განვითარების არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა	საზოგადოებრივი კვების ობიექტების მოწყობა	სასკოლო განათლების დონის დაქვეითება
სკოლასთან სხვადასხვა წრეების არსებობა	სუსტად განვითარებული კომუნალური ინფრასტრუქტურა		

ეკონომიკა და მრეწველობა			
სოფელი შედის ღვინო „ხვანჭკარის“ წარმოების მიკროზონაში	მოქმედი ბიზნეს სუბიექტების მცირე რაოდენობა	ეკო- და აგროტურიზმის პოპულარიზაცია და განვითარება	ეკონომიკის განუვითარებლობის შედეგად დეპოპულაციის გაძლიერება
ღვინის ქარხნის და ქვის, რკინის, ბლოკის საამქროების არსებობა	არასაკმარისი ინვესტიციები	საოჯახო ტურისტული ბიზნესის განვითარება	
	ადგილობრივად წარმოებული პროდუქტების სიმცირე და შეზღუდული სახეობები	მომხიბვლელი დაკრედიტება	
	ბუნებრივი, კულტურული და ისტორიული თავისებურებების სუსტი კომერციალიზაცია	სტარტაპების დაფინანსების ხელის შეწყობა	
	მოსახლეობის დაბალი შემოსავლები	მცირე ბიზნესის და აგრო სესხების გაიაფებაზე ორიენტირებული სპეციალური პროგრამების შემუშავება	
		გასაღების ახალ ბაზრებზე გასვლა	
		კერძო ინვესტორების მოზიდვა	
კულტურა და კულტურული მემკვიდრეობა			
უნიკალური ეთნო-კულტურული გარემო	ადგილობრივი რეწვის ტრადიციების მივიწყება	ხალხური რეწვის აღდგენა-განვითარება	ტოპონიმების დაკარგვა
მზარეულობის კულტურა		რაჭული კულტურის განმტკიცება და პოპულარიზება	ისტორიული და ეთნო-კულტურული გარემოს დეგრადაცია
ხის მხატვრული დამუშავების ტრადიცია და რესურსი		კულტურულ-გასართობი ღონისძიებების ჩატარება	
გამორჩეული ტრადიციული სამზარეულო და კერძების აუთენტურობა			
ფოლკლორის ტრადიციები			
კურორტები, საკურორტო ადგილები, ტურიზმი, სპორტი			
ტურიზმის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის ზრდის ტენდენცია	ტურისტული ინფრასტრუქტურის სიმწირე	ტურიზმში ინვესტირება	ხვანჭკარის ზონის ხვა სოფლებთან მიმართებაში კონკურენტული უპირატესობის დაკარგვა
სპორტის სხვადასხვა სახეობების განვითარების ტენდენცია		სხვადასხვა სახის ტურიზმის განვითარება (ღვინის ტურიზმი, აგროტურიზმი, გასტრონომიული ტურიზმი, კულტურული ტურიზმი, ეკოტურიზმი, სათავგადასავლო ტურიზმი და სხვ.)	ახალგაზრდობაში ცხოვრების ჯანმრთელი წესის მიმდევრების კლება
სასპორტო ობიექტების არსებობა		ახალგაზრდობაში ცხოვრების ჯანსაღი წესის დანერგვა	
დახურული სპორტული დარბაზის არსებობა		სპორტულ-გამაჯანსაღებელი ობიექტების გამრავალფეროვნება	
		არსებულ ღვინის ქარხანასთან სადემონსტრაციო/სადეგუსტაციო ფუნქციების განვითარება	
		ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერში „ღვინის გზის“ საინფორმაციო პუნქტის შექმნა;	

საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურა და ტრანსპორტი			
მიმდინარე გაზიფიკაცია	სოფლის არასრული გაზიფიცირება	გაზიფიკაციის დასრულება	საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურის გაუმართაობის გამო გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება
შიდა სასოფლო ქუჩების მნიშვნელოვანი ნაწილის კარგი მდგომარეობა	საყოფაცხოვრებო წყალარინების ქსელისა და გამწმენდი ნაგებობის არარსებობა	გამწმენდი ნაგებობის და ლოკალური სეპტიკების მოწყობა	
შიდა სახელმწიფოებრივი გზის - ქუთაისი-ალპანა-მამისონის უღელტეხილი (შ-16) - ნაწილის გარე განათება	საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სისტემის ხარვეზები	საზოგადოებრივი ტუალეტის მოწყობა სოფლის ცენტრში, თანამედროვე სანიტარიულ-ჰიგიენური და ტექნიკურ-ტექნოლოგიური მოთხოვნების (სტანდარტების) გათვალისწინებით	
ელექტროენერგიის მომარაგებით მოსახლეობის სრული უზრუნველყოფა		მეწყერსაწინააღმდეგო და ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებების ჩატარება	
სოფლის სრული დაფარვა მობილური სატელეფონო კავშირგაბმულობის ქსელით		საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურის განვითარება/რეაბილიტაცია	
სანიაღვრე წყალარინების არხის არსებობა		ადგილობრივი მინერალური წყლის ბალნეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური შესწავლა-განახლება, პოპულარიზაცია და მინერალური წყლის წყაროზე ბიუვეტის მოწყობა;	
მეწყერსაწინააღმდეგო და ღვარცოფსაწინააღმდეგო ნაგებობების არარსებობა		ბაგა ბაღის შენობის რეაბილიტაცია;	
სოციალურ-დემოგრაფიული ვითარება			
სოფელი შედის "მაღალმთიან დასახლებათა ნუსხაში"	სიღარიბის მაღალი მაჩვენებლები	დემოგრაფიული სტაბილიზაცია	დეპოპულაცია
სეზონური მოსახლეობის (მოაგარაკების და ტურისტების) სეზონური მატება	მოსახლეობის დასაქმების დაბალი დონე		
სოციალური ქსელების არსებობა	მოსახლეობის დაბერება, ახალგაზრდობის ნაკლებობა		
	დეპოპულაცია, მიგრაცია		
მართვა და საზოგადოებასთან ურთიერთობები			
მერის წარმომადგენელი სოფელში	მოსახლეობის სარგებლობაში არსებული მიწების დიდი ნაწილის დაურეგისტრირებულობა	რეალური ვითარებიდან გამომდინარე ქალაქგეგმარებითი დოკუმენტაციის განახლების მოთხოვნა	გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მოსახლეობის მონაწილეობის დაბალი დონე
	სუსტი სამოქალაქო სექტორი, გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მოსახლეობის ჩართულობის დაბალი დონე	გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მოსახლეობის თანამონაწილეობის პრაქტიკის განვითარება	მიწის ნაკვეთების დაურეგისტრირებლობასთან არსებული პრობლემები
		სოფელ ჭრებალოს სტრუქტურაში სოფელ ჭყვიშის ჭრებალოსთან მიმდებარე უბნის ინკორპორირება.	თვითმმართველობის იდეის განუვითარებლობა
		სოფელ ჭრებალოს გაფართოებული საზღვრების დელიმიტაცია, შეთანხმება, დამტკიცება;	
		საკადასტრო ნაკვეთების სისტემური რეგისტრირების დაჩქარება;	

სოფელ ჭრებალოს სტრატეგიული განვითარების ხედვა

ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობის გეგმის მიხედვით, განაშენიანების რეგულირების გეგმები მუშავდება სოფლებისთვის - ჭრებალო, წესი, ნიკორწმინდა. ეს სოფლები შედიან შაორის ტბის და მიმდებარე ტერიტორიის ტურისტულ-რეკრეაციული კლასტერის და ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერის შემადგენლობაში, წარმოადგენენ მათ მნიშვნელოვან კომპონენტს და, ამდენად, ხსენებული სოფლების სივრცით-ტერიტორიული ხედვა უშუალოდ ამ კლასტერების განვითარებას უკავშირდება.

ჭრებალოს, როგორც ხვანჭკარის ზონის სექტორის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერში ჩართულობამ, აგრარულ და აგრო-ტურისტულ პოტენციალის გამოყენებასა და ბიოპროდუქტების წარმოებაზე მორგებულმა სოფლის მეურნეობამ; ადგილობრივ ეთნო-კულტურულ ფასეულობებზე ორიენტირებულმა, ყოფისა და ფერმერული სამეურნეო ცხოვრების ბრენდირებამ, ერთობლივად უზრუნველყო სოფელ ჭრებალოს მდგრადი განვითარება და გამოავლინა მისი მოსახლეობის ღირსეული ყოფის ახალი შესაძლებლობები.

შედეგად: სოფელი ჭრებალო, როგორც ხვანჭკარის ხაზოვანი სტრუქტურის მქონე ზონის დასავლეთის „კარიბჭე“, წარმატებით მოერგო ზონის განაშენიანების ერთიანი განვითარების დინამიკურ ხასიათს, მომგებიანად ითავსებს ადგილობრივი თემის ინტერესებისა და სოფლის მეურნეობას, ხვანჭკარის კლასტერის დომინირებაზე ორიენტირებული ტურიზმის, შესაბამისი ფერმერული ყოფისა და სამეურნეო ცხოვრების პირობებს. სოფელი უზრუნველყოფილია სოციალურ-კულტურული, საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურით და მუნიციპალური სერვისებით. მდგრადი განვითარების პრინციპები ჰარმონიზებულია პროექტებთან, პროგრამებსა და გეგმებთან (PPP). სტაბილურია დადებითი დემოგრაფიული სალდო. ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერის შემადგენლობაში სოფელმა ჭრებალომ სხვა სოფლებთან ერთად მოიპოვა მსოფლიო ცნობადობის ღვინის ტურიზმის ცენტრის სტატუსი, ამასთან აწარმოებს უნიკალურ, ეკოლოგიურად სუფთა, ძვირფას და ექსკლუზიურ სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმს. სოფელ ჭრებალოში ადგილზე აკმაყოფილებენ ტურისტულ მოთხოვნილებას ადგილობრივ მინერალულ წყალზე, გარემოსდაცვითი პირობების გათვალისწინებით მოქმედებს კარიერი და აღდგენილია მეთუნეობის დაკარგული ტრადიცია. თავად სოფლის მოსახლეობა „ხვანჭკარის ზონას“ კულტურულ ლანდშაფტად აღიქვამს და მიიჩნევს მას საკუთარი მატერიალური კეთილდღეობის საფუძვლად. ჭრებალო უზრუნველყოფილია ქალაქგეგმარებითი დოკუმენტაციის სრული პაკეტით. ჭრებალოს მოსახლეობა აქტიურად მონაწილეობს სოფლის განვითარებასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში.

სოფელმა ჭრებალომ დაიმკვიდრა ადეკვატური ადგილი ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერში და ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის განსახლების ლოკალურ ქვესისტემაში.

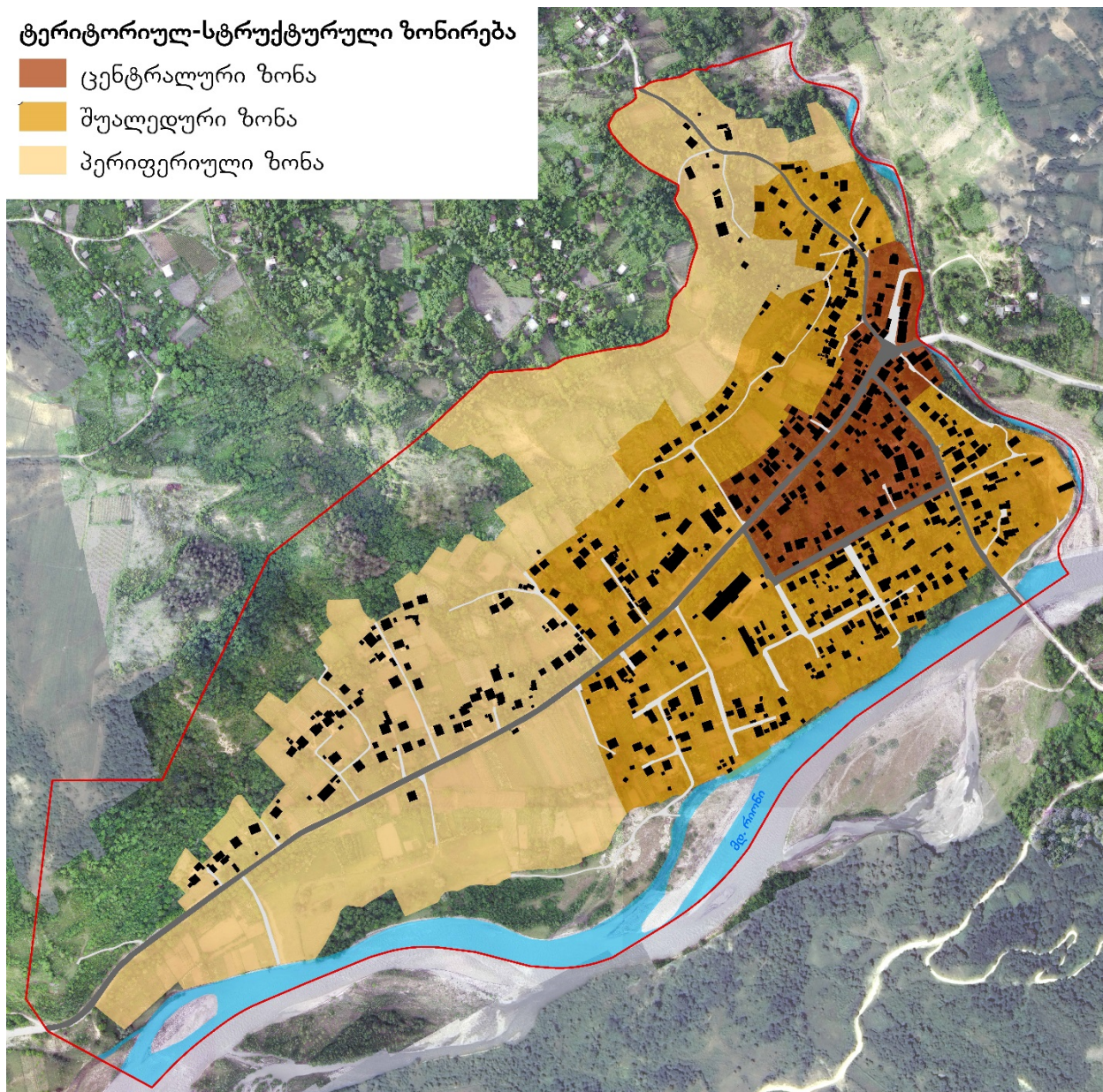
სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება

სოფელ ჭრებალოს არსებული განაშენიანების სივრცით-გეგმარებითი ანალიზის შედეგად შემოთავაზებულია სოფლის ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება (იხ. ილ. 10 და რუკა 18). ზონირება სამ კომპონენტია:

- **ცენტრალური ზონა** ძირითადად მოიცავს სოფლის ისტორიული მოედნის გარშემო და შიდასახელმწიფოებრივი გზების გასწვრივ განვითარებულ განაშენიანებას. ზონა ხასიათდება საზოგადოებრივი და სავაჭრო ობიექტების მაღალი კონცენტრაციით და მოიცავს საკარმიდამო განაშენიანების ნაწილს. ცენტრალური ზონის ფართობი შეადგენს 7.3 ჰა-ს; ცენტრალურ ზონაში არ არის გამოკვეთილი პირობითი „ლურჯი ხაზების“, პირობითი „წითელი ხაზების“ პრინციპი.
- **შუალედური ზონა** ძირითადად კვარტალური ტიპის განაშენიანებით ხასიათდება და მასში მოქცეულია სოფლის მეორე ფუნქციური ცენტრი. თუმცა შუალედურ ზონაში ცენტრალურისგან განსხვავებით საზოგადოებრივი ფუნქციის ობიექტები შედარებით გაფანტულია. ამ ზონის ფართობი შეადგენს 28.2 ჰა-ს;
- **პერიფერიულ ზონაში** განაშენიანების სივრცით-გეგმარებითი სტრუქტურის ერთეულს წარმოადგენს ტრადიციული რაჭული კარმიდამო, რომელიც მეტწილად ამ ზონაში აწყობილია პირობითი „ლურჯი ხაზების“ პრინციპზე. გაბატონებულ მორფოტიპს წარმოადგენს საკარმიდამო განაშენიანება. კარმიდამოები შედგება წინა ეზოდან, საკუთრივ ერთმანეთისგან დაცილებული საკუთრივ საცხოვრებელი სახლებისგან და უკანა, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაკვეთისგან. პერიფერიული ზონა აგრეთვე მოიცავს უშენი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაკვეთების დიდ რაოდენობას. ამ ზონი ფართობი შეადგენს 38.3 ჰა-ს.

ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება

- ცენტრალური ზონა
- შუალედური ზონა
- პერიფერიული ზონა

ილ. 10. სოფელ ჭრებალის ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირების სქემა

სოფელ ჭრებალის კონკრეტული ფუნქციული ზონირების აღწერა

სოფელ ჭრებალის კონკრეტული ფუნქციული ზონირება დამუშავდა მთელი სოფლის წინამდებარე გრგ-ს პროექტის მიერ შემოთავაზებულ საზღვრებში.

კონკრეტული ფუნქციული ზონები დადგენილია შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებით:

- ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება;
- არსებული და ისტორიული მიწათსარგებლობის პრაქტიკა;
- განაშენიანებული ტერიტორიის საზღვრები;

- ქუჩა-გზების ქსელი;
- ბუნებრივი ლანდშაფტის ელემენტები
- ზონირების პროცესში გათვალისწინებულ იქნა სოფლის პერსპექტიული განვითარების ფუნქციურ-ტერიტორიული რესურსები.

ამდენად, სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმით დადგენილია შემდეგი კონკრეტული ფუნქციური ზონების სტრუქტურა (იხ. ცხრილი 9, რუკა 19):

ცხრილი 9. ცხრილი სოფ. ჭრებალოს კონკრეტული ფუნქციური ზონები

ზონის დასახელება	ფართობი (ჰა)	%
ლანდშაფტურ-სარეკრეაციო ზონა' (ლსზ')	34.94	32.27
სარეკრეაციო ზონა-1 (რზ-1)	0.52	0.48
სარეკრეაციო ზონა-2 (რზ-2)	0.98	0.91
სამრეწველო ზონა-1 (ს-1)	1.95	1.80
სამრეწველო ზონა-2 (ს-2)	0.24	0.22
სასოფლო-სამეურნეო ზონა' (სოფზ')	25.95	23.96
სპეციალური ზონა' (სპეცზ')	0.93	0.86
საზოგადოებრივ-საქმიანი ზონა-1 (სსზ-1)	2.50	2.30
საცხოვრებელი ზონა-1 (სზ-1)	34.30	31.67
სატრანსპორტო ზონა-1 (ტზ-1)	5.98	5.52
სულ	108.28	100.00

თითოეული ზონის ფუნქციონირების/განვითარების პირობები მოცემულია „სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესებში“.

სოფელ ჭრებალოს გეგმარებითი შეზღუდვები

სოფლის ტერიტორიაზე საწარმოების და სასაფლაოების მავნე ზემოქმედების თავიდან აცილების, გარემოს დაცვის მიზნით გამოყოფილია გეგმარების შემზღუდავი შემდეგი ზონები (იხ. რუკები: 19, 19.1, 20):

- ბუნებრივი საფრთხეების ზონები - დამეწყრილი ტერიტორია, ღვარცოფული არეალი, მეწყრული მოვლენა, დატბორილი ტერიტორია;
- გარემოს დამცავი ზონა - 3 (წყალდაცვითი ზოლი), რომელიც გულისხმობს მდინარის სიგრძეების მიხედვით კანონმდებლობის შესაბამისად დადგენილ წყალდაცვით ზოლებს (მდ. რიონისთვის 50-50 მ კალაპოტიდან ორივე მხარეს, 10-10 მ მდ. ასკისწყლისთვის);
- სანიტარიული ზონები, რომლებიც დადგენილია სასაფლაოებისთვის (საექსპერტო შეფასებით - 100 მ), სამრეწველო ობიექტებისთვის - ბლოკის,

ქვისა და რკინის საამქროებისთვის (50 მ), საყოფაცხოვრებო წყალარინების გამწმენდი ნაგებობისთვის - პროექტით განსაზღვრული ნაკვეთის არეალი.

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანებისთვის დამახასიათებელი იერსახიდან და გეგმარებითი სტრუქტურიდან გამომდინარე, შიდასახელმწიფოებრივი გზების და სოფელთან დამაკავშირებელი გზის გასწვრივ ნაკვეთებზე ღობიდან და სატრანსპორტო ზონიდან 3მ-ზე დადგენილია განაშენიანების რეგულირების წითელი ხაზები. შესაბამისად, აღნიშნული შეზღუდვა მოიცავს ძირითადად შუალედურ და პერიფერიულ ზონებს, ხოლო ცენტრალური ზონის ნაწილი, საზოგადოებრივი ფუნქციებით დატვირთული ჭრებალოს ისტორიული განაშენიანების ხასიათიდან გამომდინარე რეგულირების ხაზებით არ იზღუდება.

გეგმარების შემზღუდავი ზონები სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტში ასახულია რუკაზე „სოფელ ჭრებალოს გეგმარებითი შეზღუდვების სინთეზური რუკა“ (იხ. რუკა 20), ხოლო მათი რეგლამენტები წარმოდგენილია „სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესებში“.

IV. სოფელ ჭრებალოს განვითარების მოდელი და პრიორიტეტები, განვითარების რეკომენდაციები, წინადადებები (პრიორიტეტულობის იერარქიის მიხედვით)

სოფელ ჭრებალოს ქვემოთ მოყვანილი განვითარების რეკომენდაციები და წინადადებები, განხორციელების პრიორიტეტულობის იერარქიის მიხედვით შემუშავებულია, მრავალფაქტორული ანალიზის (SWOT-ანალიზის) შედეგად, რეალური სიტუაციის გათვალისწინებით.

1. სოფელ ჭრებალოს სტრუქტურაში სოფელ ჭყვიშის ჭრებალოსთან მიმდებარე უბნის ინკორპორირება, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ყველა პროცედურის დაცვით;
2. სოფელ ჭრებალოს გაფართოებული საზღვრების დელიმიტაცია, შეთანხმება, დამტკიცება;
3. საკადასტრო ნაკვეთების სისტემური რეგისტრირების დაჩქარება;
4. სოფელ ჭრებალოში მეწყერსაწინააღმდეგო და ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებების ჩატარება (იხ. ცხრილი 3 და ცხრილი 4);
სანაპირო/წყალდაცვითი ზოლის პრობლემატიკის აქტუალიზება (ჰიდროლოგიური და ჰიდროტექნიკური ღონისძიებები, წყალდაცვითი ზოლის გეგმარებითი მოთხოვნების უზრუნველყოფა)
5. საგანგებო სიტუაციაში მუნიციპალიტეტის მიერ შემუშავებული მოქმედების წესების გამოყენება;
6. საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურის განვითარება/რეაბილიტაცია (24 საათიანი წყალმომარაგების უზრუნველყოფა, სათავე ნაგებობის და მაგისტრალური მილის რეაბილიტაცია, კომბინირებული საკანალიზაციო სისტემის მოწყობა - ცენტრალური კანალიზაცია გამწმენდი ნაგებობების ჩათვლით და სეპტიკები ტიპური პროექტის მიხედვით, სასმელი წყლის ჭების სანიტარიული მდგომარეობის შემოწმება)
7. საზოგადოებრივი ტუალეტის მოწყობა სოფლის ცენტრში, თანამედროვე სანიტარიულ-ჰიგიენური და ტექნიკურ-ტექნოლოგიური მოთხოვნების (სტანდარტების) გათვალისწინებით;
8. ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერში „ღვინის გზის“ საინფორმაციო პუნქტის შექმნა; კონკრეტული მარკეტინგული (ბრენდინგის) კონცეფციის შემუშავება;
9. ინდივიდუალურ ფერმერულ მეურნეობებში დაყენებული „ხვანჭკარის“ ღვინის ბრენდინგი („საავტორო ღვინოები“);
10. სოფელ ჭრებალოში სამეთუნეო თიხის კარიერის აღდგენის საკითხის შესწავლა;
11. ადგილობრივი მინერალური წყლის ბალნეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური შესწავლა-განახლება, პოპულარიზაცია და მინერალური წყლის წყაროზე ბიუვეტის მოწყობა;

12. ბაგა ბაღის შენობის რეაბილიტაცია;
13. სოფლის განვითარებაზე ორიენტირებული არასამთავრობო ორგანიზაციის შექმნის ხელშეწყობა;

სოფელ ჭრებალოს განვითარების მოდელად შემოთავაზებულია სოფლის განაშენიანებული (ნაშენი) ნაწილის განვითარება შიდა ტერიტორიული რესურსების - გეგმარებითი სტრუქტურის გამჭიდროვების გზა.

V. განაშენიანების რეგულირების გეგმის განხორციელების ეტაპები და რიგითობა

სოფელ ჭრებალოს არსებული მდგომარეობის კვლევა-ანალიზისა და შეფასების საფუძველზე შემუშავდა განაშენიანების რეგულირების გეგმის განხორციელების ეტაპობრივი ქმედებები, რომელიც წარმოდგენილია ცხრილი 10-ის სახით. ცხრილში გამოკვეთილია ძირითად ქმედებათა პრიორიტეტები და გაწერილია წლების მიხედვით.

ცხრილი 10. სოფელ ჭრებალოს განვითარების სამოქმედო გეგმა 2018-2022 წლებისათვის

#	სამოქმედო გეგმის განხორციელების ეტაპობრივი ქმედებები	კალენდარული წლები				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	სოფელ ჭრებალოს სტრუქტურაში სოფელ ჭყვიშის ჭრებალოსთან მიმდებარე უბნის ინკორპორირება, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ყველა პროცედურის დაცვით;					
2	სოფელ ჭრებალოს გაფართოებული საზღვრების დელიმიტაცია, შეთანხმება, დამტკიცება;					
3	საკადასტრო ნაკვეთების სისტემური რეგისტრირების დაჩქარება;					
4	სოფელ ჭრებალოს მეწყერსაწინააღმდეგო და ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებების ჩატარება (იხ. ცხრილი 3 და ცხრილი 4);					
5	საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურის განვითარება/რეაბილიტაცია (24 საათიანი წყალმომარაგების უზრუნველყოფა, სათავე ნაგებობის და მაგისტრალური მილის რეაბილიტაცია, კომბინირებული საკანალიზაციო სისტემის მოწყობა - ცენტრალური კანალიზაცია გამწმენდი ნაგებობების ჩათვლით და სეპტიკები ტიპური					

	პროექტის მიხედვით, სასმელი წყლის ჭების სანიტარიული მდგომარეობის შემოწმება)					
6	საზოგადოებრივი ტუალეტის მოწყობა სოფლის ცენტრში, თანამედროვე სანიტარიულ-ჰიგიენური და ტექნიკურ- ტექნოლოგიური მოთხოვნების (სტანდარტების) გათვალისწინებით;					
7	ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერში „ღვინის გზის“ საინფორმაციო პუნქტის შექმნა; კონკრეტული მარკეტინგული (ბრენდინგის) კონცეფციის შემუშავება; ინდივიდუალურ ფერმერულ მეურნეობებში დაყენებული „ხვანჭკარის“ ღვინის ბრენდინგი („საავტორო ღვინოები“);					
8	სოფელ ჭრებალოში სამეთუნეო თიხის კარიერის აღდგენის საკითხის შესწავლა;					
9	ადგილობრივი მინერალური წყლის ბალნეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური შესწავლა-განახლება, პოპულარიზაცია და მინერალური წყლის წყაროზე ბიუვეტის მოწყობა;					
10	ბაგა ბადის შენობის რეაბილიტაცია					
11	სოფელ ჭრებალოსთვის ხვანჭკარის ზონის უპირატესობების გადაყვანა ეკონომიკური სარგებლის ფორმატში („საავტორო ღვინო“, მასპინძლობის ბიზნესი, „ღვინის გზაზე“ სოფელ ჭრებალოს ფუნქციის გაძლიერება და ბრენდინგი)					

VI. განაშენიანების რეგულირების გეგმის ეფექტიანობის შეფასება;

სოფელ ჭრებალოს მდგრად განვითარებას უზრუნველყოფს გრგ-ს ფორმატში სოფლის ტერიტორიების მკაფიო ფუნქციური ზონების ჩამონათვალის დადგენა, მათი საზღვრების დაზუსტება და მათ შორის ფუნქციური კავშირების ოპტიმიზაცია.

შედეგად შეიქმნება ადგილობრივი თემის ინტერესებისა და სოფლის მეურნეობის, ხვანჭკარის კლასტერის დომინირებაზე ორიენტირებული ტურიზმის, შესაბამისი ფერმერული ყოფისა და სამეურნეო ცხოვრების ჰარმონიზების წინაპირობა, შემცირდება სოციალური დაძაბულობა და მოიხსნება ფუნქციური კონფლიქტების პოტენციური რისკი. დასტაბილურდება დემოგრაფიული ვითარება. შეიქმნება სამართლებრივი საფუძველი ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის არქიტექტურულ-გეგმარებითი დავალებების და მშენებლობის ნებართვების გასაცემად.

გრგ-ს განხორციელების შედეგად აღმოიფხვრება ისეთი ბუნებრივი საფრთხეების რისკები, როგორიცაა წყალმოვარდნა, მეწყერი და სხვ. გრგ-ს რეალიზების კვალდაკვალ გაუმჯობესდება სოფელ ჭრებალოს მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხი და ტურისტების/მოაგარაკეების მდგომარეობა. საინჟინრო ქსელების გამართვის შედეგად გაუმჯობესდება სოციალური სერვისები. საზოგადოებრივი ტუალეტები კეთილმოეწყობა თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად.

ამ პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს მოსახლეობის გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებას და რეალური თვითმმართველობის პრინციპების, მოსახლეობის ჩართულობის დამკვიდრებას.

ხვანჭკარის ზონის ღვინისა და კულტურული ტურიზმის კლასტერის ფარგლებში სოფელ ჭრებალოს ბრენდირება უკავშირდება „ხვანჭკარის“ ღვინის ერთ-ერთი საწარმოო ცენტრის ფუნქციას, ეთნოკულტურულ ფასეულობებზე ორიენტირებული ყოფისა და ფერმერული სამეურნეო ცხოვრების ფუნქციების გაძლიერებას და ტურისტის მოთხოვნილებაზე ორიენტირებული ადგილობრივი მეტუნეობის დაკარგული ტრადიციის აღდგენას.

საპროექტო ორგანიზაციების რეკვიზიტები

გის და დზ საკონსულტაციო
ცენტრი „გეოგრაფიკი“

ქ.თბილისი, გამსახურდიას გამზირი N 27
ტელ: (+995 32) 2 38 25 42; (+995 32) 2 38 19 48
ელ-ფოსტა: office@geographic.ge
ვებ-გვერდი: www.geographic.ge

გარემოს ეროვნული სააგენტო

დ. აღმაშენებლის გამზ.150, 0112 თბილისი, საქართველო
ტელ: +995 32 2439503
ფაქსი: +995 32 2439502
ვებ-გვერდი: <http://nea.gov.ge>

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქაქუცა ჩოლოყაშვილის გამზირი 3/5, თბილისი 0162, საქართველო
ტელ: (+995 32) 222 00 09
ფაქსი: (+995 32) 223 10 26
ვებ-გვერდი: <https://iliauni.edu.ge>

ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს

განკარგულება N05

2018 წლის 24 იანვარი
ქ. ამბროლაური

ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის და დასახლების ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების დამუშავებაზე გეგმარებითი დავალების დამტკიცების თაობაზე

„სივრცითი მოწყობისა და ქალაქთმშენებლობის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს კანონის 23-ე მუხლის პირველი პუნქტის, 25-ე მუხლის მე-3 პუნქტის, „ტექნიკური რეგლამენტის- დასახლებათა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების ძირითადი დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის N 59 დადგენილების 23-ე მუხლის შესაბამისად, ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის საკრებულომ

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. დამტკიცდეს ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის და დასახლების ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების გეგმარებითი დავალება, დანართის შესაბამისად.
2. განკარგულების გასაჩივრება შესაძლებელია ამბროლაურის რაიონულ სასამართლოში, მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში (მისამართი: ქ. ამბროლაური, კოსტავას ქუჩა N13).
3. განკარგულება ძალაშია გამოქვეყნებისთანავე.

საკრებულოს თავმჯდომარე

დავით ვაჩაძე

გეგმარებითი დავალება

სოფელ ჭრებალოს

განაშენიანების რეგულირების გეგმის და დასახლების ტერიტორიების
გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების დამუშავებაზე

შეთანხმებულია:

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი

განვითარების სამინისტრო

წერილი N 11/8672

19 დეკემბერი 2017 წ.

დამტკიცებულია:

ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის

საკრებულოს მიერ

განკარგულება N05

24 იანვარი 2018 წ.

ამბროლაური

2018

გეგმარებითი დავალება

სოფელ ჭრებალოს

განაშენიანების რეგულირების გეგმის და დასახლების ტერიტორიების
გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების დამუშავებაზე

1. ზოგადი ნაწილი

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის და დასახლების ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების შემდგომში - “დოკუმენტაციის” შემუშავების საფუძველია:

- საქართველოს კონსტიტუცია;
- საქართველოს ორგანული კანონი "ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი";
- საქართველოს კანონი “სივრცითი მოწყობისა და ქალაქთმშენებლობის საფუძვლების შესახებ” 2005 წლის 2 ივნისი;
- საქართველოს კანონი „საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი“ 1997 წლის 26 ივნისი;
- საქართველოს კანონი „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ (2012 წ.);
- საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ (2016 წლის 3 ივნისი);
- საქართველოს კანონი „ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში (სარგებლობაში) არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების შესახებ“ (2007 წლის 11 ივლისი);
- საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 14 მარტის №488 განკარგულება - „ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სოფელ გუდაურის, ონის მუნიციპალიტეტისა და სოფლების – უწერის, მრავალძალისა და კურორტ შოვის განვითარებისათვის, ასევე ამბროლაურის მუნიციპალიტეტისა და სოფლების – ნიკორწმინდის, ჭრებალოს, წესისა და შაორის ტურისტულ-სარეკრეაციო

კომპლექსის განვითარებისათვის საჭირო რიგ ღონისძიებათა განხორციელების თაობაზე“;

- საქართველოს მთავრობის #376 დადგენილება - „ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში (სარგებლობაში) არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების წესისა და საკუთრების უფლების მოწმობის ფორმის დამტკიცების შესახებ“ (2016 წლის 28 ივლისი);
- ტექნიკური რეგლამენტი - „დასახლებათა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების ძირითადი დებულებები“ (საქართველოს მთავრობის დადგენილება №59 2014 წლის 15 იანვარი ქ. თბილისი);
- მშენებლობის ნებართვის გაცემის წესისა და სანებართვო პირობების შესახებ (საქართველოს მთავრობის დადგენილება N 57 2012 წ. 17 იანვრის რედაქციით
- სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2015 წლის 22 მაისის „კონკურსის მეშვეობით საპროექტო მომსახურების სახელმწიფო შესყიდვების წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ“ №7 ბრძანება;
- 2017 წლის 21 ივნისის საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან დადებული სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ N241-2017 ხელშეკრულება;

სოფელ ჭრებალის დოკუმენტაციის შედგენას წინ უსწრებს გეგმარებითი დავალების შემუშავებისათვის წინასაპროექტო კვლევა და სტრატეგიული განვითარების ხედვა (კონცეფცია), რომელიც შედგება შემდეგი ნაწილებისგან:

- ფიზიკური გარემოს კვლევა;
- დოკუმენტური კვლევა;
- ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთება;
- სტრატეგიული განვითარების ხედვა (კონცეფცია);

2. დოკუმენტაციის შემუშავების სახელმძღვანელო პრინციპებია:

- მდგრადი განვითარების წინაპირობების შექმნა;

- ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და დასახლებათა განვითარების საკითხების ჰარმონიზება;
- სოფლის სივრცით-გეგმარებითი განვითარება;
- ინვესტიციების მოზიდვის, მოსახლეობის დასაქმებისა და კონკურენტუნარიანობის გაზრდის მიზნით, საერთაშორისო პრაქტიკაში დანერგილი, თანამედროვე დასახლებათა დაგეგმარების, სატრანსპორტო, საინჟინრო და გარემოსდაცვითი მიდგომებისა და გადაწყვეტების გამოყენება;
- სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის პროცესში საჯაროობის, ჩართულობისა და თანამონაწილეობის უზრუნველყოფა.

3. დოკუმენტაციის შედგენის მიზანი და ამოცანები.

დოკუმენტაციის შედგენის მიზანს წარმოადგენს, საქართველოში მოქმედი საკანონმდებლო-ნორმატიული აქტების მოთხოვნათა შესაბამისად, დასახლებათა განვითარების პრიორიტეტების, პროცესების, პირობებისა და პროცედურების მეშვეობით, სოფელ ჭრებალოს მდგრადი განვითარებისა და მოსახლეობისათვის ჯანსაღი, ღირსეული და უსაფრთხო ცხოვრებისა და მოქმედებისათვის გარემოს ჩამოყალიბების და მართვის სამართლებრივ-ნორმატიული და ფუნქციურ-გეგმარებითი წინაპირობების შექმნა.

ამ მიზნის მისაღწევად, დოკუმენტაცია წყვეტს შემდეგ ამოცანებს:

- სოფელ ჭრებალოს ადგილისა და როლის გამოვლენა მუნიციპალიტეტის განსახლების სისტემაში;
- დასახლების ტერიტორიის გამოყენების (მიწათსარგებლობის) და განაშენიანების ძირითადი პარამეტრების დადგენა;
- სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიის და ასევე მისი შემადგენელი კომპონენტების: სატრანსპორტო, საინჟინრო, სოციალურ-კულტურული და სპორტული ინფრასტრუქტურის, სარეკრეაციო და სასოფლო-სამეურნეო ზონების და ა.შ. არსებული მდგომარეობა და სამომავლო განვითარება.
- კეთილმოწყობის, ბუნებრივი გარემოსა და უძრავი კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სივრცით-ტერიტორიული პირობების განსაზღვრა;

- სატრანსპორტო, საინჟინრო, სოციალურ-კულტურული და სპორტული ინფრასტრუქტურის, აგრეთვე, ეკონომიკური განვითარების სივრცით-გეგმარებითი ასპექტების უზრუნველყოფა;
- შიდა სასოფლო განსახლების ტერიტორიული საკითხების გადაწყვეტა;
- დოკუმენტაციის განხორციელების ტექნიკურ-ტექნოლოგიური და საორგანიზაციო-მეთოდური პირობების ჩამოყალიბება.

4. დოკუმენტაციის შემადგენლობა

დოკუმენტაციის შედგენისას გამოყენებულ უნდა იყოს საქართველოში მოქმედი საკანონმდებლო-ნორმატიული აქტების მოთხოვნები და ანალოგიური სამუშაოების შესრულების გამოცდილება.

თანახმად მოქმედი საკანონმდებლო-ნორმატიული აქტებისა დოკუმენტაციის შემადგენლობა განისაზღვრება შემდეგი ნაწილებით:

4.1. სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმა

ა) ტექსტური ნაწილი :

- განაშენიანების რეგულირების გეგმის აღწერა;
- განაშენიანების რეგულირების გეგმის განმარტებითი ბარათი;

განმარტებითი ბარათის რეკომენდირებული შემადგენლობაა:

- დასახლება განსახლების სისტემაში, მუნიციპალიტეტისა და ადგილობრივ დონეზე;
- ისტორიული განვითარების მიმოხილვა;
- ბუნებრივ-კლიმატური პირობები (ჰავა, გეოგრაფია, გეოლოგია და სეისმიკა, ჰიდროლოგია, ეკოლოგიური მდგომარეობა, ბუნებრივი ფასეულობები);
- მოსახლეობა, დემოგრაფია;
- ადგილობრივი წარმოება;
- ტურისტული ინფრასტრუქტურა;

- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები, ობიექტები და კულტურული მემკვიდრეობის სხვა რესურსები;

- კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლების დაცვის ზონები;
- სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა;
- საინჟინრო ინფრასტრუქტურა;
- გამწვანება და კეთილმოწყობა;
- მიწათსარგებლობის სტრუქტურა, მახასიათებლები და ტენდენციები;
- არსებული მდგომარეობის სივრცით-გეგმარებითი ანალიზი;
- სივრცით-გეგმარებითი განვითარების ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესაძლებლობებისა და საფრთხეების ანალიზი;
- არსებული და სამომავლო მისია/ფუნქცია;
- განვითარების მოდელი და პრიორიტეტები;
- განვითარების რეკომენდაციები, წინადადებები;
- სამოქმედო გეგმა (საქმიანობები, პრიორიტეტულობა, ეტაპები);
- განვითარების ხედვა.
 - განაშენიანების რეგულირების გეგმის ეფექტიანობის შეფასება;
 - განაშენიანების რეგულირების გეგმის განხორციელების ეტაპები და რიგითობა;

ბ) ზონირების ნაწილი:

ზონირების ნაწილი წარმოადგენს საპროექტო ტერიტორიის მიწათსარგებლობის კონკრეტულ უფლებრივ ზონირებას, რომელიც მოიცავს

- ა) მიწის ნაკვეთის განაშენიანების კოეფიციენტებს;
- ბ) მიწის ნაკვეთის განაშენიანების ინტენსივობის კოეფიციენტებს;
- გ) მიწის ნაკვეთის გამწვანების კოეფიციენტებს;
- კონკრეტული ზონირების რუკა;
- საპროექტო ტერიტორიაზე მიწის ნაკვეთების განაწილების რუკა (მიწის ნაკვეთის ნომრის და ფართობის ჩვენებით);
- განაშენიანების რეგულირების ხაზები (წითელ ხაზები);

- განაშენიანების სავალდებულო ხაზები (ლორჯ ხაზები);
- მიწის ნაკვეთებზე შენობათა განთავსების სქემა;
- სახელმწიფო, მუნიციპალური და კერძო საკუთრებების რუკა;
- ტურისტული მარშრუტები და ზამთრის და ზაფხულის აქტივობები(მაგ. საცხენოსნო მარშრუტები);
- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ზონები;
- საჭიროების შემთხვევაში საზოგადოებრივი ობიექტების განთავსების სარეკომენდაციო ადგილები;

გ) საინჟინრო ნაწილი:

- წყალსადენის ძირითადი და ლოკალური ქსელის რუკა;
- საყოფაცხოვრებო წყალარინების (ფეკალური კანალიზაცია) ძირითადი და ლოკალური ქსელის რუკა;
- ელექტრომომარაგების ძირითადი და ლოკალური ქსელის რუკა;
- ბუნებრივი აირით მომარაგების ძირითადი და ლოკალური ქსელის რუკა;
- სანიაღვრე წყალარინების ძირითადი და ლოკალური ქსელის რუკა;
- ძირითადი და ლოკალური გზების და ქუჩების ქსელის რუკა;
- გარე განათების ქსელის რუკა;
- მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანის ქსელი;

დ) თემატური ნაწილი:

- საპროექტო ტერიტორიის სიტუაციური რუკა;
- საპროექტო ტერიტორიის ორთოფოტოსურათი;
- საპროექტო ტერიტორიის ტოპოგეოდეზიური რუკა;
- საპროექტო ტერიტორიის ამსახველი ფოტოსურათები;
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების და ობიექტების განთავსების რუკა;
- საპროექტო ტერიტორიის სოციალური ინფრასტრუქტურის რუკა;
- სოფელ ჭრებალოს სიმაღლეთა ანალიზი;

- სოფელ ჭრებალოს ექსპოზიციის ანალიზი;
- სოფელ ჭრებალოს ფერდობების დახრილობის ანალიზი;

ე) ისტორიული განაშენიანების დამცავი და რეგულირების ზონებში განაშენიანების რეგულირების გეგმა, დამატებით უნდა მოიცავდეს შემდეგ ნაწილებს:

- მოთხოვნებს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და რეაბილიტაციის შესახებ;
- მოთხოვნებს სარეაბილიტაციო ობიექტებში (ძეგლები და კულტურული მემკვიდრეობის სხვა ობიექტები, ფონური განაშენიანება, საზოგადოებრივი სივრცე) ჩარევის შესახებ;
- მოთხოვნებს ტერიტორიების განვითარებისა და ახალშენებლობის შესახებ;
- საჭიროების მიხედვით კონსერვაციისა და განვითარების არელების იდენტიფიკაცია შეუსაბამო და შესაწარმუნებელი შენობების მითითებით;
- ახალშენებლობის დასაშვები პარამეტრები (მასშტაბი, სიმაღლე, სივრცითი და გეგმარებითი კონფიგურაცია, ფასადების რითმი, ფენესტრაცია);
- მოთხოვნებს საზოგადოებრივი სივრცის კეთილმოწყობის თაობაზე.

4.2. სოფელ ჭრებალოს ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები

- ზოგადი დებულებები;
- სოფელ ჭრებალოს სივრცით-ტერიტორიული განვითარების მართვა და დაგეგმვის პირობები;
- სოფელ ჭრებალოს სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტების მიზნების ფორმირება, შემუშავება, დამტკიცება, მათში ცვლილებების შეტანა და ამ პროცესების საჯაროობა;
- უფლებრივი ზონირების დოკუმენტები, მათი შემადგენლობა და ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების პირობები;
- ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების განსაკუთრებული შემთხვევები და მათი რეგულირება;

- მიწის ნაკვეთ(ებ)ზე შენობა-ნაგებობათა განთავსების პირობები, მათი მაქსიმალური სიმაღლეების განსაზღვრა.

5. შესასრულებელი სამუშაოები

ტექნიკური დავალების შესაბამისად (იხ. 2017 წლის 21 ივნისის სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ N241-2017 ხელშეკრულება) უნდა განხორციელდეს ეტაპი 4-ის შემდეგი სამუშაოები:

ეტაპი 4.1:

სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმის და დასახლების ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების დამუშავება - ეტაპი 3-ის დამთავრებიდან არაუმეტეს 65 დღე.

ეტაპი 4.1.1:

საწყისი სამუშაო ვერსიის განხილვა და შეთანხმება - ეტაპი 4-ის დაწყებიდან არაუმეტეს 30 დღე.

ეტაპი 4.1.2:

შუალედური სამუშაო ვერსიის განხილვა და შეთანხმება - ეტაპი 4-ის დაწყებიდან არაუმეტეს 50 დღე.

ეტაპი 4.1.3:

საბოლოო ვერსიის განხილვა და შეთანხმება - ეტაპი 4-ის დაწყებიდან არაუმეტეს 65 დღე.

საბოლოო ვერსიების ჩაბარების ვადაა ხელშეკრულების გაფორმებიდან არაუმეტეს 365 დღე.

6. საპროექტო დოკუმენტაციის წარმოდგენის ფორმა

საპროექტო დოკუმენტაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს A-4/A-3 ფორმატის, აკინძული ალბომის სახით:

- სათაური;

- სატიტულო ფურცელი, დამოწმებული ორგანიზაციის ბეჭდით, ხელმძღვანელისა და პროექტის ავტორ(ებ)ის ხელმოწერ(ებ)ით;
 - ალბომის შემადგენლობა;
 - პროექტის შემადგენლობა;
 - შესაბამისი ტექსტური ნაწილ(ებ)ი, დადასტურებული შემსრულებლ(ებ)ის/ავტორ(ებ)ის მიერ - A-4 ფორმატი;
 - გრაფიკული ნაწილ(ებ)ი, შტამპით და ჩარჩოთი - A-3 ფორმატი (გამონაკლის შემთხვევაში დასაშვებია განსხვავებული ფორმატის წარმოდგენა, ალბომში აკინძული A3 ფორმატის ზომაზე). ყველა ფურცელი უნდა იყოს დადასტურებული ხელმძღვანელის, პროექტის ავტორ(ებ)ის/შემსრულებლ(ებ)ის მიერ ხელმოწერებით.
 - დოკუმენტაციის გრაფიკული ნაწილის ელექტრონული ვერსია – გეგმები, რუკები და სქემები შესრულებული უნდა იყოს გეო-ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენებით და შეესაბამებოდეს თანამედროვე კარტოგრაფიულ სტანდარტებს. გის მონაცემთა ბაზები სრულად უნდა იქნეს წარმოდგენილი (ArcGIS 10 ვერსიის პერსონალური გეომონაცემთა ბაზის ფორმატით).
- პერსონალური გეომონაცემთა ბაზა უნდა იყოს WGS 84\UTM 38N კოორდინატთა სისტემაში.

7. შემსყიდველისათვის გადასაცემი საბოლოო პროდუქცია

საბოლოო პროდუქციის სახით წარმოდგენილი უნდა იყოს ტექნიკური დავალების საფუძველზე შემუშავებული დოკუმენტაცია:

- სოფელ ჭრებალოს განაშენიანების რეგულირების გეგმა და დასახლების ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები - ნაბეჭდი და ელექტრონულ ფორმატში (PDF) 5-5 ეგზ.;
- გეო-ინფორმაციული სისტემების მასალების ელექტრონული ვერსია DVD- ზე - 5 ეგზ.